

Årsrapport 2018

sampension
mere værd

Indhold

1	Ledelsesberetning	7-17
	Fem års hoved- og nøgletal.....	8
	Kunder og produkter.....	9
	Indbetalinger og udbetalinger.....	9
	Omkostninger.....	10
	Investeringer og afkast.....	11
	Samfundsansvar.....	14
	Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag.....	15
	Forventninger til 2019.....	17
	Øvrige forhold.....	17
2	Selskabsoplysninger	19-27
	Ledelsesstruktur.....	20
	Koncernstruktur og selskabsoversigt.....	22
	Ledelse og ledelseshverv.....	24
3	Koncern- og årsregnskab	29-69
	Koncern- og moderselskabsregnskab.....	31
	Egenkapitalopgørelse.....	34
	Noter til regnskabet.....	35
	Kapitalandele.....	61
	Ledelsespåtegning.....	63
	Intern revisions revisionspåtegning.....	64
	Den uafhængige revisors revisionspåtegning.....	65
	Nøgletalsdefinitioner.....	69

“Kunderne indbetalte mere til pension i 2018 - i alt 9,3 mia. kr. Heraf hele 1,5 mia. kr. i frivillige indskud og overførsler.”



Et år med stor interesse for pension

2018 var et travlt år i Sampension. Pension stod højt på dagsordenen i medier og hos pensionsopsparerne med emner om nye skatteregler, pensionsalder og danskernes længere levetid. Vi kunne også konstatere en historisk høj aktivitet på hjemmesiden med mere end 800.000 besøg. Halvdelen af disse medførte et log ind til det private digitale univers, der giver fuldt overblik over pensionsordningen og en masse muligheder for at tilpasse sin egen ordning til familiens behov.

Kunderne indbetalte mere til pension - i alt 9,3 mia. kr., og heri indgår 1,5 mia. kr. i frivillige indskud og pensionsoverførsler, hele 27 % mere end året før. Vi kunne byde 18.000 kunder velkommen i løbet af året og vandt fire pensionsudbud af firma- og organisationsordninger. Hertil kom ingeniørpensionskassen ISP, der valgte at indtræde i administrationsfællesskabet Sampension på linje med Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrslæger. Det betyder, at 12.500 diplom- og teknikumingeniører får håndteret alle deres pensionsforhold hos Sampension fra 1. juli 2019. Grundidéen bag samarbejdsmodellen er at tilbyde selvstændighed og egen identitet i pensionsvirksomhederne koblet med maksimale stordriftsfordele i et effektivt og værdiskabende investerings- og administrationsfællesskab.

Den øgede aktivitet i 2018 har ikke medført stigende omkostninger for den enkelte kunde, som betaler samme lave pris som i 2017 for administration, rådgivning og service. Hertil kommer investeringsomkostninger, så kunderne har en samlet ÅOP i størrelsesordenen 0,5 %. Det er under halvdelen af ÅOP i flere andre pensionselskaber. At spare et halvt procentpoint i ÅOP over 30 år kan betyde en gevinst på op til en halv mio. kr. for en helt almindelig opsparing. Det gør Sampension til en meget attraktiv pensionsleverandør.

Sampension var blandt de allerbedste til at investere kundernes penge, selv om 2018 blev det dårligste investeringsår for pensionselskaberne siden finanskrisen. Samlet set gav investeringerne et minus på 1,7 % i markedsrente, men over fem år har en kunde op til 41 år opnået en samlet forrentning på over 36 %. I traditionel gennemsnitsrente opnåede Sampension et positivt afkast på 3,0 % i 2018.

Vi har sammen med de øvrige deltagere i administrationsfællesskabet haft et forstærket fokus på klimaforandringer og blandt andet udvidet indsatsen for at skabe mere transparente investeringsmarkeder i forhold til klimarisici. Vi har valgt at slutte op om den internationale Task Force on Climate-related Financial Disclosures, det såkaldte TCFD, da det giver os ny viden og nye metoder inden for klimaområdet, som er et vigtigt skridt henimod, at investorer kan investere i klimamæssigt bæredygtige forretningsmodeller og virksomheder.

Læs meget mere om dette i rapporten om ansvarlige investeringer fra Sampension-fællesskabet, der udkommer med årsrapporten.



Hasse Jørgensen
Administrerende direktør



Ledelsesberetning

1

Fem års hoved- og nøgletal	8
Kunder og produkter	9
Indbetalinger og udbetalinger	9
Omkostninger	10
Investeringer og afkast	11
Samfundsansvar	14
Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag .	15
Forventninger til 2019	17
Øvrige forhold	17



Fem års hoved- og nøgletal

Fem års hovedtal for moderselskab Mio. kr.	2018	2017	2016	2015	2014
Præmier	9.251	8.784	9.017	8.597	7.758
Forsikringsydelse	-9.107	-8.646	-8.100	-7.228	-7.202
Investeringsafkast	-249	10.382	14.188	3.021	25.548
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-172	-170	-171	-177	-179
Forsikringsteknisk resultat	-88	-110	-285	-378	-389
Årets samlede totale resultat, moderselskabets andel	-45	41	-147	-324	-228
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	194.507	194.530	185.330	171.587	167.143
Overskudskapital	4.311	4.465	4.458	4.196	3.754
Egenkapital, moderselskabets andel	3.571	3.616	3.575	3.722	4.049
Aktiver, i alt	262.283	266.023	267.658	249.624	257.499

Fem års nøgletal	2018	2017	2016	2015	2014
Afkastnøgletal					
Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter	1,1%	4,0%	8,7%	0,6%	22,8%
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter	-1,7%	7,5%	7,2%	3,6%	9,0%
Risiko på afkast relateret til markedsrenteprodukter	3,75	4,25	4,25	3,75	3,25
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af hensættelser	0,09%	0,09%	0,10%	0,10%	0,12%
Omkostninger i kr. pr. forsikret	389	387	397	412	401
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning efter skat	-1,3%	1,2%	-4,0%	-8,5%	-5,5%
Forrentning af overskudskapital	1,1%	4,5%	4,3%	3,5%	6,3%
Konsolideringsnøgletal					
Solvensdækning (Solvens I for 2015 og før)	444%	601%	427%	466%	368%

Der henvises til nøgletalsdefinitioner side 69.

Kunder og produkter

Sampension Livsforsikring A/S (Sampension Liv) er et kundejet pensionsselskab, der tilbyder arbejdsmarkedspensioner og firmapensioner på kommercielle vilkår. Selskabets vigtigste opgave er at sikre kunderne de bedst mulige pensioner. Derfor ligger fokus på det, som gør pensionsordningerne mere værd – lave omkostninger, gode afkast, fleksible produkter og kompetent rådgivning og kundeservice.

Sampension Liv har 278.000 kunder og er det tredjestørste pensionsselskab i Danmark målt på balancesum. Hovedparten af de forsikrede arbejder i kommunerne, staten eller regionerne. Sampension Liv tegner også pensionsordninger for private virksomheder samt genforsikrer knap 18.000 tjenestemænds pension for størstedelen af landets kommuner.

En pensionsordning rummer både opsparing og forsikringer ved tab af erhvervsevne, dødsfald, visse kritiske sygdomme og eventuelt en sundhedsordning. Sampension Liv har følgende opsparingsprodukter:

Produkttyper	Investeringer og tilskrivninger af afkast
Markedsrente Livscyklusproduktet 3 i 1 Livspension Unit link produktet Linkpension	Kunderne får hver måned tilskrevet det faktisk opnåede afkast Sampension Livs hovedprodukt, hvor opsparingen fordeles på årgangspuljer efter kundernes alder samt investeringsprofil efter kundens eget valg Kunderne kan selv vælge, hvilke investeringsfonde opsparingen placeres i
Gennemsnitsrente Ugaranteret genforsikring Traditionel gennemsnitsrente	Kunderne får tilskrevet en depotrente, som udjævner det faktisk opnåede afkast over tid Produktet genforsikrer arbejdsgivernes fremtidige pensionsforpligtelser for tjenestemandsansatte og indeholder afdækning af inflationsrisiko Gruppen omfatter pensionsordninger med hensigts-erklæringer, garanterede direkte forsikringer samt garanteret genforsikring

Indbetalinger og udbetalinger

Indbetalinger

Præmierne udgjorde 9,3 mia. kr. mod 8,8 mia. kr. i 2017. Stigningen skyldes især, at flere kunder valgte at overføre pensionsopsparing fra andre selskaber til Sampension, så overførsler og indskud steg med 27 % til næsten 1,5 mia. kr. De løbende indbetalinger inklusive gruppeliv viste en vækst på 1,7 %.

Indbetalinger på

9,3 mia. kr.

Indbetalte præmier Mio. kr.	2018	2017	Ændring i %
Løbende præmier	4.605	4.564	0,9
Gruppelivspræmier	2.478	2.403	3,1
Løbende præmier, i alt	7.083	6.967	1,7
Indskud mv.	1.466	1.156	26,8
Præmier direkte forsikring	8.549	8.123	5,2
Præmier indirekte forsikring	702	661	6,2
Bruttopræmier, i alt	9.251	8.784	5,3

Sampension Liv vandt fire pensionsudbud for virksomheder og organisationer samt nytegnede næsten 18.000 kunder i 2018. Nettostigningen i antal direkte forsikrede kunder var i 2018 på knap 3.000 svarende til 1,1 %.

Antal kunder	2018	2017	Ændring i %
Præmiebetalende	111.344	112.049	-0,6
Fripolicer mv.	106.117	105.004	1,1
Pensionister	60.618	58.037	4,4
Direkte forsikrede, i alt	278.079	275.090	1,1
Indirekte forsikrede	17.969	18.204	-1,3
Gruppelivsforsikrede	714.423	710.190	0,6

278 tusinde

kunder er forsikrede
hos Sampension Liv

Udbetalinger

De samlede udbetalte ydelser udgjorde 9,1 mia. kr. for 2018 mod 8,6 mia. kr. for 2017. Stigningen i udbetalinger vedrørte især løbende pensionsudbetalinger som følge af, at antallet af pensionister steg.

Omkostninger

Sampension Liv har gennem en årrække arbejdet målrettet på at reducere omkostningerne, som er blandt de laveste i branchen: Jo lavere omkostninger, desto større del af indbetalinger og afkast går til at styrke opsparingen. Sampension Liv har fokus på at sikre lave omkostninger både til investering og administration.

Effektiv investeringsforvaltning

Sampension lægger stor vægt på effektivitet i både den interne og den eksterne forvaltning. Det opnås bl.a. ved, at alle kunders pensionsopsparing investeres i de samme investeringsaktiver – omend sammensætningen på disse investeringsaktiver kan variere meget kunderne imellem afhængig af deres konkrete opsparingsprodukt og eventuel risikoprofil. På baggrund af cost-benefit analyser vurderer Sampension, om de forskellige porteføljer skal forvaltes internt eller eksternt.

Aktieinvesteringer er i al væsentlighed lagt ud til eksterne forvaltere, mens obligationer og andre renteinstrumenter primært forvaltes internt. Ejendomme forvaltes internt for de markeder, hvor Sampension har en lang erfaring med investeringer. En række investeringer i mere risikofyldte kreditobligationer foretages via eksterne forvaltere, ligesom de fleste alternative investeringer i fx skove, hedgefonde og unoterede aktier administreres af eksterne forvaltere.

Investeringsomkostninger på 0,47 %

Investeringsomkostninger omfatter omkostninger afholdt af Sampension Liv, og som fremgår direkte af regnskabet, samt indirekte omkostninger ved investeringer i eksterne fonde og investeringsforeninger mv. Investeringsomkostninger beregnet i forhold til kundernes depoter udgjorde for henholdsvis 2018 og 2017 følgende:

Investeringsomkostninger (pct. i forhold til kundernes depoter)	2018	2017
3 i 1 Livspension, udvalgte årgange (moderat risiko):		
25 år	0,57	0,55
45 år	0,54	0,50
65 år	0,36	0,33
3 i 1 Livspension i alt (gennemsnit)	0,47	0,44
Traditionel gennemsnitsrente	0,56	0,55

Samlet set var investeringsomkostninger beregnet i forhold til kundernes depoter på 0,47 % for 3 i 1 Livspension mod 0,44 % for 2017. For traditionel gennemsnitsrente udgjorde investeringsomkostninger 0,56 % for 2018 mod 0,55 % for 2017. Heri indgår også omkostninger vedrørende de ufordelte reserver. Stigningen i forhold til 2017 vedrørte primært alternative investeringer, hvor der fra 2018 medregnes omkostninger vedrørende securitiseringsprodukter (CLO'er) samt collateralized debt obligations (CDO'er). Satserne ligger fortsat på et meget konkurrencedygtigt niveau.

Afkastnøgletal beregnes efter fradrag for direkte og indirekte investeringsomkostninger. Det er afkastet efter investeringsomkostninger, som er det altafgørende nøgletal, når bidrag til udvikling i kundernes pensionsopsparing skal vurderes.

Administrationsomkostninger pr. kunde

389 kr.

Administrationsomkostninger udgjorde 389 kr. pr. kunde

Nøgletal vedrørende forsikringsmæssige administrationsomkostninger er stort set uændrede i forhold til 2017:

- Omkostninger pr. forsikret udgjorde 389 kr. mod 387 kr. i 2017. Nøgletallet er dermed fastholdt på et lavt niveau
- Omkostninger set i forhold til kundernes depoter udgjorde uændret 0,09 %.

Samlet ÅOP på 0,5 %

Kunderne kan på sampension.dk finde information om årlige omkostninger i kroner (ÅOK) og i procent (ÅOP). I det samlede ÅOP indgår administrationsomkostningsbidrag på 420 kr. pr. år pr. kunde samt investeringsomkostninger, jf. ovenfor. ÅOP afhænger af depoternes størrelse. For en 50-årig kunde med et depot på 1 mio. kr. udgjorde ÅOP for 2018 uændret 0,5 % i 3 i 1 Livspension moderat risiko og uændret 0,6 % i traditionel gennemsnitsrente.

Investeringer og afkast

De internationale konjunkturer og finansielle markeder

De fleste økonomisk toneangivende lande startede 2018 med vækstrater, der lignede det, som 2017 sluttede med. Efterfølgende blev 2018 dog præget af stor usikkerhed som følge af handelskonflikter, især mellem USA og Kina, samt den uafklarede situation omkring Storbritanniens udtræden af EU - Brexit. Bortset fra amerikansk økonomi, hvor væksten fortsatte, godt hjulpet på vej af Trump-regeringens ekspansive finanspolitik, faldt væksten i stort set resten af verdens økonomier. Den tiltagende usikkerhed om handelshindringer påvirkede de fleste lande, herunder den kinesiske og den europæiske økonomi. Herudover blev Europa negativt påvirket af den interne uro i EU over især Brexit, de italienske budgetproblemer og de populistiske tendenser ved flere valg i EU-landene.

De finansielle markeder har i 2018 været præget af store udsving og negative afkast. Mens renterne i Europa, herunder i Danmark, stort set er faldet hele vejen rundt, er de amerikanske renter steget pænt. Det er i god overensstemmelse med, at den amerikanske centralbank, modsat den europæiske centralbank (ECB), er i fuld gang med at stramme pengepolitikken for at tøjle hastigheden på den amerikanske økonomi. ECB er endnu et stykke fra at påbegynde rentestigninger, men har i oktober 2018 halveret programmet for opkøb af obligationer for nye penge og ved årsskiftet til 2019 indstillet opkøbene. Aktiemarkederne kloden rundt har over året udvist store fald, og specielt årets sidste kvartal var hårdt ved markederne. Det amerikanske aktiemarked klarede sig bedst med et moderat fald på 4,4 % over året, mens det britiske aktiemarked (-8,7 %) haltede noget efter sammen med en stor del af andre aktiemarkeder så som emerging markets (-10,2 %), Europa (-10,2 %), Danmark (-10,9 %) og Asien (-12,6 %). De angivne afkastprocenter er opgjort før omregning til danske kroner og er for de toneangivende aktieindeks for de respektive markeder.

Den amerikanske dollar blev styrket, specielt overfor euroen, og dermed også overfor danske kroner. Styrkelsen af dollaren overfor danske kroner var på 5,0 % i 2018.

Årets samlede afkast blev -2,6 mia. kr. svarende til -1,4 %

Det samlede afkast på tværs af alle investeringsmiljøer blev et tab på 2,6 mia. kr. i 2018 mod et positivt afkast på 10,8 mia. kr. i 2017. Det samlede afkast er her målt eksklusiv afdækningsporteføljen i det traditionelle gennemsnitsrentemiljø. Det samlede investeringsafkast for alle investeringsmiljøer inklusive afdækningsporteføljen blev -0,1 % før pensionsafkastskat i 2018 mod 5,7 % i 2017.

Sampension Livs investeringsstrategi vil i et år med faldende rente indebære en gevinst på afdækning af renterisiko på pensionsforpligtelserne i det traditionelle gennemsnitsrentemiljø. Denne gevinst bliver efter afregning af pensionsafkastskat omtrent modsvaret af en stigning i markedsværdien af pensionsforpligtelserne i det traditionelle gennemsnitsrentemiljø. I 2017, hvor renterne steg, havde afdækningsporteføljen et negativt afkast, ligesom pensionsforpligtelserne faldt i traditionel gennemsnitsrente.

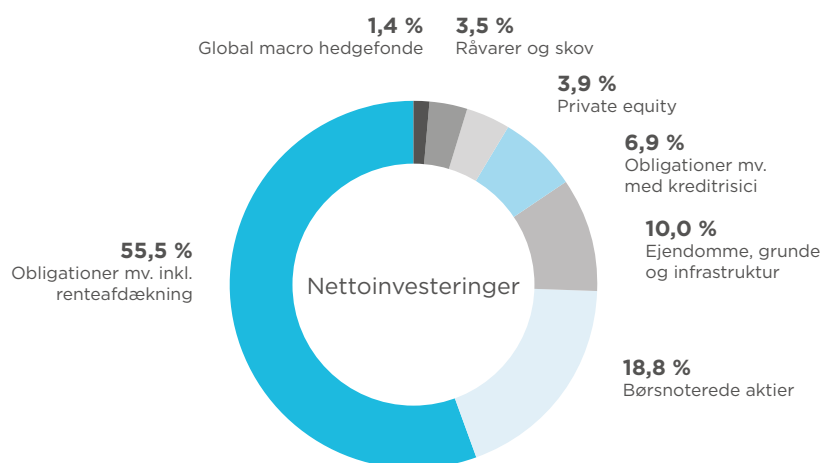
Resultat af investeringer fordelt på miljøer Mio. kr.	2018	2017
3 i 1 Livspension	-1.478	5.664
Linkpension	-7	13
Ugaranteret genforsikring	-1.020	2.385
Traditionel gennemsnitsrente:		
- Investeringsportefølje	-67	2.741
- Afdækningsportefølje	2.323	-421
Samlet resultat	-249	10.382

Samlet resultat af investeringer gav et tab på

249 mio. kr

Fordeling af nettoinvesteringer

Mere end halvdelen af nettoinvesteringsaktiverne var placeret i obligationer med mindre kreditrisici, mens knap en femtedel af aktiverne er placeret i børsnoterede aktier.



Investeringsstrategi i Sampension Livs forskellige investeringsmiljøer

Sampension Livs investeringsstrategi sigter mod at levere det højeste afkast inden for de givne risikorammer og på ansvarlig vis. Markedsrentemiljøet og gennemsnitsrentemiljøet deltager i al væsentlighed i de samme investeringer blot med forskellig vægt og volumen. Produkttyperne 3 i 1 Livspension og ugaranteret genforsikring,

har forholdsmæssigt en større andel af risikofyldte aktiver end det traditionelle gennemsnitsrentemiljø.

Sampension Livs portefølje af direkte investeringer inden for lån, noterede aktier og ejendomme er i disse år under fortsat opbygning. Af større direkte investeringer i 2018 købte Sampension Liv DSV's hovedsæde for danske aktiviteter. Herudover blev der investeret i den danske biogasproducent Nature Energy, samt i to virksomheder, som producerer specialiserede transportbånd, sammen med Partners Group. Af større udenlandske ejendomsinvesteringer var købet af Ritz Carlton hotel udenfor Lissabon i samarbejde med Carlyle samt købet af en byggegrund i Brooklyn, New York, hvor Sampension sammen med partnere vil opføre en treetagers "last mile" logistik bygning. I 2018 solgte Sampension aktierne i IT-virksomheden KMD samt kontorkomplekset Aksen - House of Business i Skejby i Aarhus Nord.

Investeringer i markedsrentemiljøet

I 3 i 1 Livspension tilpasses investeringerne til kundens alder i årgangspuljer med hver sin sammensætning af investeringsaktiver. Kunden kan vælge mellem tre forskellige investeringsprofiler - lav, moderat og høj.

Afkast på op til

0,4 %

De vanskelige markedsvilkår afspejler sig i afkastet i 3 i 1 Livspension

Livscyklusproduktet viste sin styrke i 2018, hvor langt de fleste fra 65 år og opefter fik positive afkast. Den automatiske reduktion af risiko for de ældre årgange - hvor en større andel af formuen er allokeret til obligationer, mens 25 % eller mere fortsat er investeret i aktier og alternativer - beskyttede kundernes afkast trods store kursfald på markederne.

Årgangspuljer 3 i 1 Livspension, udvalgte	Investeringsprofil		
	Lav	Moderat	Høj
Afkast i %			
25 år	-2,4	-3,9	-5,7
45 år	-2,0	-3,3	-4,9
65 år	0,4	0,2	-0,8

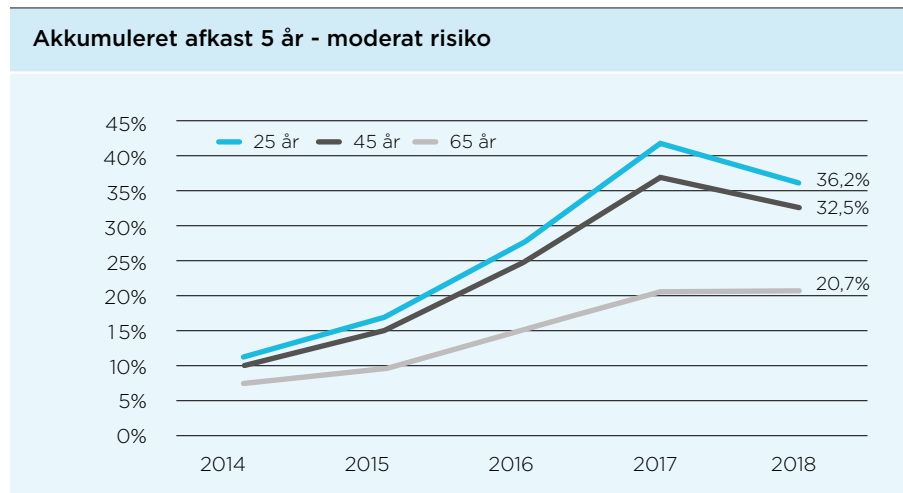
For yderligere specifikation af beholdninger og afkast i 3 i 1 Livspension henvises til regnskabets note 23 og note 24.

Fem års afkast i 3 i 1 Livspension på 36,2 % til de yngste kunder

De seneste fem år har kunder med Sampension Livs livscyklusprodukt fået et højt investeringsafkast. Alle kunder op til 41 år med moderat risiko har opnået et akkumuleret afkast på over 36 %.

Afkast over 5 år på op til

36,2 %



Afkast for ugaranteret genforsikring på -2,7 %

Ugaranteret genforsikring dækker risici knyttet til tjenestemandspensioner. Tjenestemandspensioner reguleres med lønudviklingen, hvilket udgør en væsentlig risikoparameter for eksempelvis en kommunes forpligtelser. Aktivallokeringen fastlægges ud fra kommunernes forventede fremtidige nettoudbetalinger på tjenestemandspensionsordninger.

I 2018 gav investeringerne knyttet til ugaranteret genforsikring af tjenestemandspensioner et ikke tilfredsstillende negativt afkast på 2,7 %. For specifikation af beholdninger og afkast i ugaranteret genforsikring henvises til regnskabets note 23.

Afkast i traditionel gennemsnitsrente på 3,0 %

Det traditionelle gennemsnitsrentemiljø omfatter pensioner med og uden garanti. Hensættelser til pensioner opgøres til markedsværdi. Det indebærer, at værdien bl.a. afhænger af renteniveauet. For at begrænse renterisikoen for både Sampension Liv og kunderne er der etableret en selvstændig afdækningsportefølje som omtalt ovenfor. Målet med afdækningsporteføljen er at opnå en høj grad af sikkerhed for, at Sampension Liv kan leve op til de garantier og hensigtserklæringer, som er afgivet overfor kunderne.

Den overordnede fordeling af gennemsnitsrentemiljøets investeringer ultimo 2018, samt årets afkastbidrag fremgår af nedenstående tabel.

Traditionel gennemsnitsrente	Markedsværdi 31.12.2018 Mio. kr.	Fordeling %	Afkastbidrag i %, beregnet tidsvægtet
Investeringsporteføljen i alt	58.365	75,7	-0,1
Renteafdækningsporteføljen i alt	18.778	24,3	3,1
Investeringsaktiver i alt	77.143	100,0	3,0

3,0 %

i investeringsafkast i
traditionel gennemsnits-
rente

I det traditionelle gennemsnitsrentemiljø var Sampension Livs samlede nettoinvesteringsaktiver på godt 77 mia. kr. fordelt med omkring 71 % i obligationer mv., 4 % i børsnoterede aktier samt 15 % i renteafdækningsporteføljen, mens alternative investeringer mv. udgjorde 10 %.

I 2018 blev det samlede tidsvægtede afkast 3,0 % før pensionsafkastskat inklusive afdækningsporteføljen. Eksklusive afdækningsporteføljen lå afkastet på -0,1 %. Afdækningsporteføljen gav et afkast på 2,3 mia. kr. svarende til et afkastbidrag på 3,1 %.

Pensionsforpligtelserne faldt med 1,0 mia. kr. som følge af stigning i diskonteringsrenterne. Det samlede resultat af investeringsporteføljen, afdækningsporteføljen og ændring i hensættelserne var på 3,0 mia. kr., svarende til 4,2 % efter pensionsafkastskat.

For yderligere specifikation af beholdninger og afkast i traditionel gennemsnitsrente henvises til regnskabets note 23.

Samfundsansvar

Arbejdet med samfundsansvar hviler på en ambition om at efterleve og indarbejde internationale FN-konventioner, herunder FN Global Compact's 10 principper, OECD's retningslinjer om ansvarlig virksomhedsadfærd for institutionelle investorer og Paris-aftalens klimamål. Den ansvarlige investeringspolitik omfatter alle tre parter

i administrationsfællesskabet: Sampension Liv A/S, Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger. Bestyrelserne har nedsat et tværgående udvalg, der kvalificerer og indstiller til beslutninger om ansvarlige investeringer. Udvalgets formål er at drøfte sociale, miljø- og selskabsmæssige overvejelser ved investeringsbeslutninger foretaget i de tre pensionsvirksomheder, med henblik på at opnå enighed om de principper, der skal indgå i pensionsvirksomhedernes politik for ansvarlige investeringer.

Det er Sampension Livs holdning, at fokus på miljø og klima, sociale forhold og god selskabsledelse bidrager til selskabers evne til at skabe afkast til investorerne. Som investor ønsker Sampension Liv at gøre sin indflydelse gældende via et aktivt ejerskab og arbejder kontinuerligt på at integrere ansvarlighed i de virksomheder, som Sampension Liv investerer i.

Der bliver yderligere redegjort for, hvordan investeringerne håndteres ansvarligt i administrationsfællesskabet i en særskilt ESG-rapport. Herudover henvises til gennemgangen af målsætninger og indsatser indenfor generel governance, investeringsområdet og virksomhedens drift i den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar på sampension.dk/samfundsansvar2018.

Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag

Egenkapital på

3,6 mia. kr.

Resultat på -45 mio. kr.

Sampension Livs resultat blev i 2018 et underskud på 45 mio. kr. efter skat mod et overskud på 41 mio. kr. i 2017. Årets resultat består i det væsentligste af egenkapitalens andel af årets afkast af investeringsporteføljen samt risikoforrentning. Resultatet for 2018 blev lavere end forventet.

Bestyrelsen foreslår, at årets underskud dækkes af "Overført resultat" under egenkapitalen. Egenkapitalen udgjorde herefter 3,6 mia. kr. i moderselskabet, stort set uændret i forhold til udgangen af 2017. For koncernen udgjorde egenkapitalen 14,0 mia. kr. pr. 31. december 2018. Forskellen mellem moderselskabets og koncernens egenkapital skyldes, at Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger investerer i Sampension Invest. Investorer, som ikke er en del af Sampension Liv koncernen, indgår som minoritetsaktionærer i koncernregnskabets egenkapital.

Solvenskrav og kapitalgrundlag

Samlet set vurderes det opgjorte solvenskapitalkrav at være dækkende for selskabets risici. Sampension Liv opgør solvenskravene i henhold til standardmodellen specificeret i Solvens II-regelsættet.

Solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag Mio. kr.	31.12.2018	31.12.2017
Kapitalgrundlag	7.723	7.934
Solvenskapitalkrav (SCR)	1.740	1.320
Minimumskapitalkrav (MCR)	435	330
Overskydende kapitalgrundlag	5.984	6.614
Solvensdækning i forhold til SCR	444%	601%
Solvensdækning i forhold til MCR	1776%	2404%

Solvensdækningen – dvs. kapitalgrundlaget i forhold til solvenskapitalkravet – var pr. 31. december 2018 på 444 %. Faldet i forhold til 31. december 2017 skyldtes især effekt af ændring i hensættelser vedrørende skift til dataperiode på 20 år i stedet for 30 år ved estimering af de forventede fremtidige levetidsforbedringer, jf. nedenfor, samt køb af CLO'er. Disse produkter indgår i solvensberegningen med et højt risikobidrag på trods af en lav faktisk risiko. Solvensdækningen er fortsat meget robust.

Solvensdækning på

444 %

Yderligere information findes i Rapport om solvens og finansiel situation 2018, som kan findes på sampension.dk/solvens. I rapporten er der også givet oplysninger om følsomhed over for risici i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 126.

Stigende hensættelser til forsikringskontrakter

Livsforsikringshensættelser for policer i traditionel gennemsnitsrente er fastsat til markedsværdi ud fra forudsætninger om omkostninger, levetid, invaliditetsrisiko, pensioneringstidspunkt samt sandsynlighed for tilbagekøb og omskrivning til fripolice blandt kunderne. Markedsværdien beregnes på basis af Solvens II diskonteringsrentekurven med volatilitetsjustering. Desuden anvendes Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer i fastsættelsen af hensættelserne. Fra og med 2018 anvender Finanstilsynet en dataperiode på rullende 20 år i stedet for 30 år ved estimering af de forventede fremtidige levetidsforbedringer. Ændringen har isoleret set medført, at livsforsikringshensættelserne i årsregnskabet er forøget med 1,0 mia. kr. Til gengæld er hensættelserne faldet med 1,2 mia. kr. på grund af stigning i diskonteringsrenterne samt den årlige opdatering af levetidsforudsætningerne i markedsværdigrundlaget. Den akkumulerede markedsværdiregulering af livsforsikringshensættelserne er netto forøget med 0,2 mia. kr. i 2018.

Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter udgjorde ultimo 2018 i alt 109,8 mia. kr. mod 111,8 mia. kr. ved udgangen af 2017. Kollektive bonuspotentialer indregnet i hensættelser til gennemsnitsrente faldt i 2018 med 2,2 mia. kr. til 13,0 mia. kr. Det skyldtes det negative investeringsafkast.

Bonusgraden, som angiver individuelle og kollektive bonuspotentialers størrelser i forhold til kundernes depoter, steg i 2018 for rentegrupperne med de højeste gennemsnitlige grundlagsrenter og faldt for øvrige grupper.

Bonuspotentialer og bonusgrader		31.12.2018		31.12.2017	
		Mio. kr. Bonus-potentialer	% Bonus-grader	Mio. kr. Bonus-potentialer	% Bonus-grader
Rentegruppe	Gennemsnitlig grundlagsrente				
A	3,5% - 4,5%	1.999	12,3	2.090	12,1
B	2,5% - 3,5%	1.126	26,9	976	24,9
C	1,5% - 2,5%	4.664	43,6	5.010	47,3
D	0,5% - 1,5%	1.497	49,1	1.391	52,6
E	Under 0,5%	15	118,0	15	120,8
F	Ugaranteret	97	9,8	130	13,8
Traditionel gennemsnitsrente, rentegrupper i alt		9.399	-	9.611	-
Ugaranteret genforsikring		3.658	10,9	5.669	16,9
Samlede bonuspotentialer		13.057	-	15.280	-

Hensættelser for policer i markedsrente blev i 2018 forøget med 2,0 mia. kr. til 84,7 mia. kr. ultimo året. Stigningen skyldtes især årets præmieindbetalinger, da 90 % af Sampension Livs præmiebetalende kunder har 3 i 1 Livspension, og alle nye kunder får dette produkt.

Depotrente på op til

6,5 %

Forventninger til 2019

Sampension Liv forventer en moderat vækst i præmieindbetalinger i 2019. Der forventes en mindre stigning i antal kunder, og pensionister forventes at udgøre en stigende andel af kunderne. De samlede forsikringsmæssige administrationsomkostninger forventes bibeholdt på samme niveau som 2018.

Sampension Liv har ændret depotrenterne pr. 1. januar 2019, så den for policer med hensigtserklærede ydelser i gennemsnitsrentemiljøet udgør 6,5 % for højrentegruppen og 4,5 % for lavrentegruppen. Den enkelte police kan have både højrente- og lavrenteandele. Depotrenten for højrentegruppen er for den del af policen, der har et beregningsgrundlag 4,25 % eller derover, mens lavrentegruppen er for den del af policen med et beregningsgrundlag under 4,25 %.

Depotrente til ugaranteret genforsikring udgør uændret 3,0 % pr. 1. januar 2019. For ordninger med markedsrente bliver kundernes depoter løbende tilskrevet det realiserede afkast.

Egenkapitalens resultat afhænger af udviklingen på de finansielle markeder. Baseret på et uændret renteniveau forventes egenkapitalen at få et resultat efter skat for 2019 i niveauet 70 mio. kr.

Øvrige forhold

Usikkerhed ved indregning og måling

Ledelsen foretager en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, når årsrapporten udarbejdes. Disse skøn har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. Ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt for hensættelser til forsikringskontrakter samt opgørelse af dagsværdier af illikvide aktiver som fx unoterede finansielle instrumenter og ejendomme. Der er redegjort for ledelsens skøn og vurderinger i noten om anvendt regnskabspraksis. Revisions- & risikoudvalget og bestyrelsen gennemgår de skøn og værdiansættelsesmetoder, som anvendes i Sampension Livs årsregnskab.

Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Fra og med 2019 implementerer EIOPA en ændret metode for beregning af volatilitetsjustering til den danske diskonteringsrentekurve. Ændringen medfører, at livsforsikringshensættelserne stiger med ca. 1 mia. kr.

Herudover er der ikke fra balancedagen og til dato indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.





Selskabsoplysninger

2

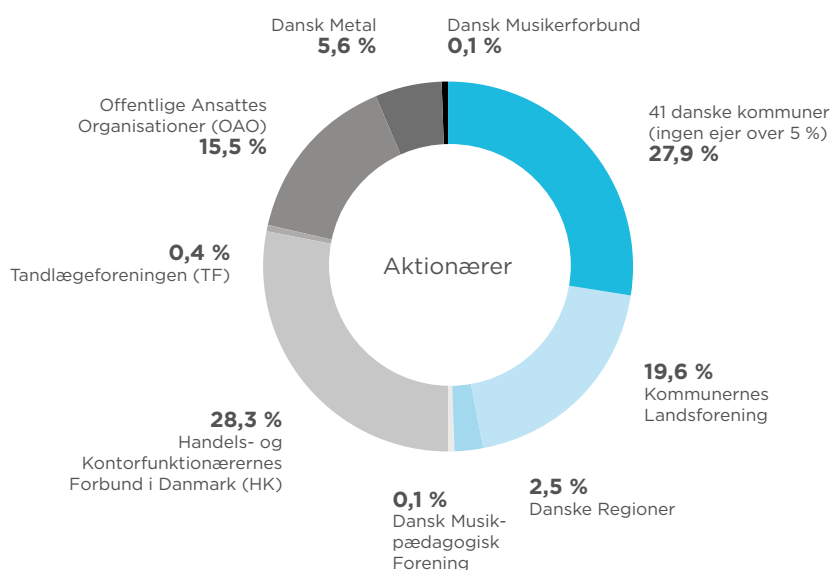
Ledelsesstruktur	20
Koncernstruktur og selskabsoversigt	22
Ledelse og ledelseshverv	24

Ledelsesstruktur

Aktionærer

Sampension Liv er ejet af overenskomstparterne på de overenskomstområder, hvor Sampension Liv er pensionsleverandør. Sampension Livs aktiekapital på 800.000 kr. er fordelt med den ene halvdel til lønmodtagerorganisationerne og den anden halvdel til arbejdsgivere og arbejdsgiverorganisationerne.

Aktiekapitalen er fordelt på 800 aktier à 1.000 kr. Udbytte til aktionærene kan ifølge Sampension Livs vedtægter udgøre op til 5 %, dog maksimalt 40.000 kr. Der er ikke udbetalt udbytte siden 2011, da aktionærene ønsker, at overskuddet kommer kunderne til gode.



Bestyrelse

Sampension Livs bestyrelse består af repræsentanter for aktionærene, to bestyrelsesmedlemmer indstillet af bestyrelsen samt repræsentanter for koncernens medarbejdere.

På selskabets generalforsamling og repræsentantmøde den 16. april 2018 blev der valgt ny bestyrelse. Borgmester i Kolding, Jørn Pedersen, blev valgt til bestyrelsen og afløste Anker Boye på formandsposten. Herudover indtrådte Martin Damm, Annett Schultz og Søren Sperling i bestyrelsen. Anker Boye, Johnny Søtrup, Christian Dorow og Bjørn Kroghsbo udtrådte af bestyrelsen. Oplysninger om bestyrelses- og direktionsmedlemmers ledelseshverv fremgår af oversigt på side 24.

Bestyrelsen har i 2018 afholdt fem møder og ét seminar.

Revisions- & risikoudvalg

I overensstemmelse med EU's og danske krav til revisionsudvalg i virksomheder af interesse for offentligheden har bestyrelsen i Sampension Liv nedsat et særskilt revisions- & risikoudvalg.

Tidligere nationalbankdirektør Torben Nielsen er formand for revisions- & risiko-udvalget og lever gennem erhvervsforløb og uddannelsesmæssig baggrund op til kvalifikationskravene i henhold til reglerne om revisionsudvalg. Torben Nielsen lever op til kravene om uafhængighed.

Udover Torben Nielsen bestod revisions- & risikoudvalget i 2018 af tre medlemmer udpeget af bestyrelsen: Jørn Pedersen fra 16. april 2018 (bestyrelsesformand), Anker Boye (bestyrelsesformand indtil 16. april 2018), Kim Simonsen (næstformand) og Anne Mette Barfod (bestyrelsesmedlem).

Der har i 2018 været afholdt fire møder i revisions- & risikoudvalget.

Rammerne for revisions- & risikoudvalgets arbejde er fastlagt i et kommissorium. Udvalgets primære opgaver er at:

- overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen
- forberede bestyrelsens behandling og beslutning vedrørende risikodokumenter om selskabets kapital-, solvens- og operationelle forhold
- overvåge om risikostyringsystemer, interne kontrolsystemer og intern revision fungerer effektivt
- overvåge den lovpligtige revision af årsregnskabet mv.
- overvåge og kontrollere revisors uafhængighed.

Der er etableret en finansiel whistleblower-ordning, der sikrer, at ansatte i administrationsfællesskabet via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser og potentielle overtrædelser af den finansielle regulering begået af virksomheden. Indberetninger til whistleblower-ordningen går direkte til formanden for revisions- & risikoudvalget og compliancefunktionen. Der har ikke været indberetninger i 2018 eller tidligere.

Udvalg for ansvarlige investeringer

Den ansvarlige investeringspolitik omfatter alle tre parter i administrationsfællesskabet. Bestyrelserne har nedsat et tværgående udvalg, der kvalificerer og indstiller til beslutninger om ansvarlige investeringer. Udvalgets formål er at drøfte sociale, miljø- og selskabsmæssige overvejelser ved investeringsbeslutninger foretaget i de tre pensionsvirksomheder, med henblik på at opnå enighed om de principper, der skal indgå i pensionsvirksomhedernes politik for ansvarlige investeringer.

Organisation og ledelse

Sampensions daglige ledelse udgøres af direktionen. Hertil kommer fem direktør-områder med ansvar for den daglige drift og udvikling, samt et direktionssekretariat. Nærmere beskrivelse af organisationen kan ses på sampension.dk/organisation.

Der er oprettet en risikostyringsfunktion, compliancefunktion, aktuarfunktion og intern auditfunktion, der bidrager til at sikre effektiv styring i administrationsfællesskabet. De ansvarlige for de pågældende afdelinger er udpeget som nøglepersoner og har en kontrollerende rolle i forhold til administrationsfællesskabets arbejde.

Aflønning

Bestyrelserne i de tre finansielle virksomheder, som administreres af Sampension, har udformet en fælles lønpolitik i overensstemmelse med EU's og danske krav. Aflønningsprincipperne har til formål at sikre, at ledelse og medarbejdere honoreres på en sådan måde, at virksomhedens forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål understøttes bedst muligt.

Aflønningsforholdene afspejler og understøtter, at Sampension til stadighed formår at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse, der fremmer en sund og effektiv risikostyring og ikke motiverer til at tage overdrevne risici. Der henvises til regnskabs note 5 samt sampension.dk/loenpolitik, hvor der er oplysninger om lønpolitikken.

Kønssammensætning i ledelsen

Bestyrelsen har med sin nuværende sammensætning opnået en ligelig fordeling mellem kønnene på 35,7 % / 64,3 % svarende til 5 kvinder og 9 mænd. Fordelingen

er i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens vejledning om, hvad der betragtes som en ligelig kønsfordeling i forhold til antallet af bestyrelsesmedlemmer.

Bestyrelsen ønsker en ligelig kønsfordeling i øvrige ledelsesniveauer inklusive direktionen og har i Sampension Administrationselskab A/S fastlagt et måltal på mindst 40 % for andelen af det underrepræsenterede køn for ledere med personaleansvar. I 2018 steg antallet af kvindelige ledere fra 29 % til 39 %, og måltallet er tæt på at være indfriet. Måltallet revurderes årligt.

Der er redegjort for status på måltal mv. i den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar på sampension.dk/samfundsansvar2018.

Koncernstruktur og selskabsoversigt

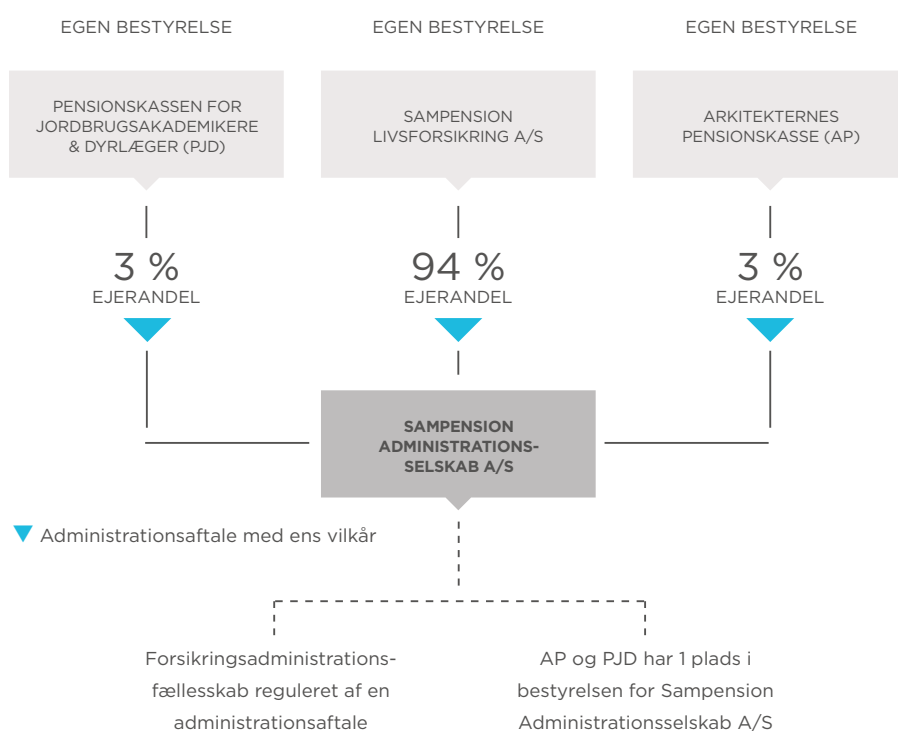
Sampension koncernen består af moderselskabet Sampension Livsforsikringselskab A/S, datterselskabet Sampension Administrationselskab A/S samt en række øvrige datterselskaber og associerede selskaber. De varetager tilsammen koncernens forretningsområder.

Sampension Administrationselskab A/S

Formålet for Sampension Administrationselskab A/S er at varetage administrative opgaver for livsforsikringselskaber, pensionskasser og pensionselskaber samt kapitalforvaltning i bred forstand og anden virksomhed, der er forbundet hermed.

I administrationsfællesskabet administreres pt. selskaber i Sampension koncernen samt Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger. Ejer kredsen i Sampension Administrationselskab A/S består af Sampension Livsforsikring A/S (94 %), Arkitekternes Pensionskasse (3 %) og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger (3 %).

Administrationsfællesskabet

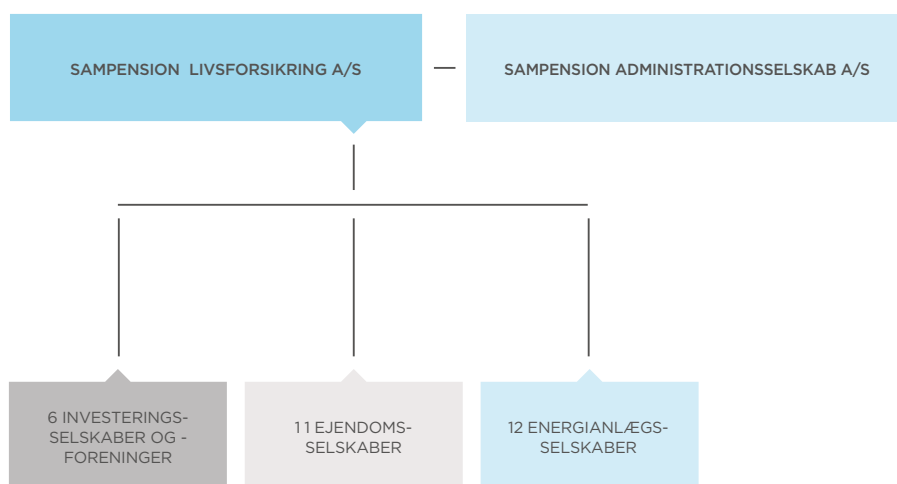


Sampension vandt i 2018 opgaven med at forvalte alle aktiviteter for ingeniørpensionskassen ISP. Pr. 1. juli 2019 indtræder ISP som medejer af Sampension Administrationselskab A/S samtidig med, at alle pensionsforhold for ca. 12.500 diplom- og teknikumingeniører bliver administreret og forvaltet af Sampension.

Øvrige selskaber

Udover Sampension Administrationselskab A/S består koncernen af flere ejendomsselskaber samt af en række investeringsselskaber og en kapitalforening, hvori især forvaltningen af alternative investeringer og aktier bliver varetaget for alle virksomheder administreret inden for Sampensions administrationsfællesskab.

Selskabsoversigt pr. 31. december 2018



For yderligere oplysninger om tilknyttede virksomheder henvises til noten Kapitalandele på side 61.

Ledelse og ledelseshverv

Bestyrelse

Medlemmer, der repræsenterer kommuner, regioner og fælleskommunale institutioner:

Borgmester Jørn Pedersen, Kolding Kommune, formand
Borgmester Martin Damm, Kalundborg Kommune
Borgmester Hans Christen Østerby, Holstebro Kommune

Medlemmer, der repræsenterer de forsikredes forhandlingsberettigede organisationer:

Forbundsformand i HK/Danmark Kim Simonsen, næstformand
Sektorformand i HK/Stat Rita Bundgaard
Sektorformand i HK/Kommunal Bodil Marie Otto
Næstformand i Dansk Metal René Nielsen

Medlemmer indstillet af bestyrelsen:

CFO i Dansk Flygtningehjælp Anne Mette Barfod
Tidligere Nationalbankdirektør Torben Henning Nielsen

Medlemmer valgt af medarbejderne:

Pensionsrådgiver John Helle
Digital kommunikationsrådgiver Morten Lundsgaard
Forretningsarkitekt Majbritt Pedersen
Pensionsrådgiver Annett Schultz
Projektmedarbejder Søren Sperling

Direktion

Administrerende direktør Hasse Jørgensen

Ledelsesgruppe

Administrerende direktør Hasse Jørgensen
Kommunikations- & HR-direktør Søren P. Espersen
Investeringsdirektør Henrik Olejasz Larsen
Økonomidirektør Morten Lund Madsen
Kundedirektør Ole B. Tønnesen
Matematisk direktør Flemming Windfeld
Vicedirektør, leder af direktionssekretariatet Christian Due

Ansvarshavende aktuar

Peter Fledelius

Intern revision

Koncernrevisionschef Gert Stubkjær

Ekstern revision

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Strandvejen 44
2900 Hellerup

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling afholdes den 19. marts 2019 på selskabets adresse.

Ledelseshverv

Denne oversigt viser Sampension Livsforsikring A/S' bestyrelses- og direktionsmedlemmers ledelseshverv i andre erhvervsvirksomheder. I oversigten indgår ikke ledelseshverv i Sampensions 100 % ejede datterselskaber.

Bestyrelse

Borgmester Jørn Pedersen, formand, født 1968

Formand for bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S
Formand for bestyrelsen IBA, Erhvervsakademi Kolding
Medlem af bestyrelsen i Foreningen Business Kolding
Medlem af bestyrelsen i Kolding Handelsråd
Medlem af bestyrelsen i Erhvervsklubben Kolding
Medlem af bestyrelsen i Billund Lufthavn A/S
Medlem af bestyrelsen i Koldinghallerne A/S
Medlem af bestyrelsen i Slotssøbadets Fond

Forbundsformand Kim Simonsen, næstformand, født 1961

Formand for bestyrelsen i Refshaleøen Holding A/S
Formand for bestyrelsen i Refshaleøen Ejendomsselskab A/S
Formand for bestyrelsen i AKF Holding A/S
Formand for bestyrelsen i AKF Invest CPH A/S
Formand for bestyrelsen i Fonden LO-skolen Helsingør (inkl. et datterselskab)
Formand for bestyrelsen i Kommanditselskabet Christiansminde
Formand for bestyrelsen og direktør i ASX 7 ApS
Formand for bestyrelsen i HK/Danmark A-Kasse
Formand for bestyrelsen i HK-Huset A/S
Formand for fællesudvalget for ansvarlige investeringer
Sampension Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse og
Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger
Næstformand for bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S
Medlem af bestyrelsen og repræsentantskabet i
Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP)
Medlem af bestyrelsen i Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank
Medlem af bestyrelsen i A-Pressen A/S
Medlem af bestyrelsen i Copenhagen Business Academy
Medlem af bestyrelsen i Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise
Medlem af bestyrelsen i Uddannelser i Nordsjælland
Medlem af forretningsudvalget i Dansk Flygtningehjælp
Medlem af hovedbestyrelsen og forretningsudvalget i Fagbevægelsen
Hovedorganisation

CFO Anne Mette Barfod, født 1970

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i Investeringsforeningen Alm. Brand Invest
Medlem af fællesudvalget for ansvarlige investeringer for
Sampension Livsforsikring A/S,
Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for
Jordbrugsakademikere & Dyr læger

Sektorformand Rita Bundgaard, født 1960

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i AUB (Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag)
Medlem af bestyrelsen i Administrationsaktieselskabet Forenede Gruppeliv
Medlem af bestyrelsen i Kommanditselskabet Christiansminde

Borgmester Martin Damm, født 1963

Formand for bestyrelsen i Kombit A/S
Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i Kalundborg Forsyning Holding A/S

Næstformand Renè Nielsen, født 1968

Næstformand i Dansk Metal
Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i Dansk Metal a-kasse
Medlem af forretningsudvalget i CO-Industri
Medlem af hovedbestyrelsen i Fagbevægelsen Hovedorganisation

Tidl. nationalbankdirektør Torben Henning Nielsen, født 1947

Formand for bestyrelsen i Investeringsforeningen Sparinvest
Formand for bestyrelsen i Kapitalforeningen Tryg Invest Funds
Formand for bestyrelsen i Ny Holmegaard Fonden
Formand for bestyrelsen og risikoudvalget i Sydbank A/S
Formand for bestyrelsen for Vordingborg Borg Fond
Næstformand for bestyrelsen og formand for revisionskomiteen og risikokomiteen i Tryg forsikring A/S
Næstformand for bestyrelsen i Tryg A/S
Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S

Sektorformand Bodil Marie Otto, født 1957

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i PKA A/S
Medlem af bestyrelsen i Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale (inkl. et datterselskab)
Medlem af bestyrelsen i Forbrugsforeningen af 1886
Medlem af bestyrelsen i A/S Knudemosen
Medlem af repræsentantskabet i Forbrugsforeningen af 1886

Borgmester Hans Christen Østerby, født 1955

Formand for bestyrelsen i Midtjyllands Lufthavn a.m.b.a.
Formand for bestyrelsen i Sport Event Denmark
Næstformand for bestyrelsen i Holstebro-Struer Havn
Medlem af bestyrelsen i Holstebro Udvikling P/S
Medlem af bestyrelsen i Holstebro Udvikling Komplementar ApS
Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i den Erhvervsdrivende Fond Nupark
Medlem af bestyrelsen i den Erhvervsdrivende Fond Nr. Vosborg
Medlem af fællesudvalget for ansvarlige investeringer for Sampension Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger

Pensionsrådgiver John Helle, født 1964

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S

Digital forretningsudvikler Morten Lundsgaard, født 1968

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S

Forretningsarkitekt Majbritt Pedersen, født 1962

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S

Pensionrådgiver Annett Schultz, født 1963

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S

Projektmedarbejder Søren Sperling, født 1967

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationsselskab A/S

Direktion

Adm. direktør Hasse Jørgensen, født 1962

Adm. direktør i Sampension Administrationselskab A/S

Adm. direktør i Arkitekternes Pensionskasse

Adm. direktør i Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrlæger

Direktør i Komplementarejendomsselskabet Sorte Hest ApS

Medlem af bestyrelsen i Refshaleøen Holding A/S (inkl. et datterselskab)

Medlem af bestyrelsen i Forsikring & Pension

Medlem af bestyrelsen i Finansforeningen





Koncern- og årsregnskab

3

Koncern- og moderselskabsregnskab	31
Egenkapitaloppgørelse	34
Noter til regnskabet	35
Kapitalandele	61
Ledelsespåtegning	63
Intern revisions revisionspåtegning	64
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	65
Nøgletalsdefinitioner	69

Koncern- og moderselskabsregnskab

Note	RESULTATOPGØRELSE Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
2	Bruttopræmier	9.251	8.784	9.251	8.784
	Afgivne forsikringspræmier	-1	0	-1	0
	Præmier f.e.r., i alt	9.250	8.784	9.250	8.784
	Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	-553	9.056
	Indtægter fra kapitalandele i associerede virksomheder	285	-129	56	74
	Indtægter af investeringsejendomme og energianlæg	258	216	0	0
3	Renteindtægter og udbytter mv.	5.078	6.100	3.702	4.013
4	Kursreguleringer	-7.660	13.275	-4.694	2.429
	Renteudgifter	-120	-94	-39	-16
5	Administrationsomkostninger ifm. investeringsvirksomhed	-552	-451	-221	-187
	Investeringsafkast, i alt	-2.712	18.916	-1.749	15.368
	Pensionsafkastskat	93	-1.757	93	-1.757
6	Udbetalte ydelser	-9.107	-8.646	-9.107	-8.646
	Forsikringsydelser f.e.r., i alt	-9.107	-8.646	-9.107	-8.646
15,16	Ændring i hensættelser f.e.r., i alt	1.441	-13.540	1.441	-13.540
14	Ændring i overskudskapital	154	-7	154	-7
5	Administrationsomkostninger	-172	-170	-172	-170
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	-172	-170	-172	-170
	Overført investeringsafkast	964	-3.690	1	-141
	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT	-88	-110	-88	-110
	Egenkapitalens investeringsafkast	41	129	-1	141
	Minoritetsaktionærens investeringsafkast	-1.005	3.561	-	-
	Andre indtægter	38	35	0	0
	Andre omkostninger	-38	-33	0	0
	RESULTAT FØR SKAT	-1.051	3.581	-89	32
7	Skat	-23	7	24	31
	ÅRETS RESULTAT	-1.074	3.589	-65	63
	Anden totalindkomst				
	Domicilejendom, værdiregulering	6	44	0	0
	Valutakursforskelle, udenlandske virksomheder	1.500	-4.986	1.500	-4.986
	Valutakursforskelle, udenlandske virksomheder, minoritetsaktionærens andel	406	-1.376	-	-
	Pensionsafkastskat	-176	580	-176	580
	Ændring i hensættelser	-1.319	4.380	-1.319	4.380
7	Skat	15	-5	16	5
	ANDEN TOTALINDKOMST, I ALT	431	-1.363	20	-21
	ÅRETS SAMLEDE TOTALINDKOMST	-643	2.226	-45	41
	Minoritetsaktionærens andel	599	-2.185	-	-
	MODERSELSKABETS ANDEL AF ÅRETS SAMLEDE TOTALINDKOMST	-45	41	-45	41

Koncern- og moderselskabsregnskab (fortsat)

Note	BALANCE Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
	AKTIVER				
	IMMATERIELLE AKTIVER	159	148	0	0
8	Driftsmidler	13	9	0	0
9	Domicilejendom	145	158	0	0
	MATERIELLE AKTIVER, I ALT	158	166	0	0
10	Investeringsjendomme	4.674	4.022	0	0
	Investering i energianlæg	586	696	0	0
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	23.684	27.940
11	Udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	1.212	1.478
	Kapitalandele i associerede virksomheder	956	1.162	227	225
11	Udlån til associerede virksomheder	120	148	92	116
	Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt	1.077	1.310	25.216	29.760
	Kapitalandele	31.289	36.986	3.700	4.775
	Investeringsforeningsandele	541	211	293	211
	Obligationer	93.308	85.145	92.434	83.697
	Pantesikrede udlån	323	391	323	391
12	Afledte finansielle instrumenter	37.348	41.643	37.348	41.643
	Indlån i kreditinstitutter	5.067	7.108	4.653	7.107
	Andre finansielle investeringsaktiver, i alt	167.876	171.484	138.751	137.825
	INVESTERINGSAKTIVER, I ALT	174.213	177.512	163.967	167.584
13	INVESTERINGSAKTIVER TILKNYTTET MARKEDSRENTEPRODUKTER	91.688	90.977	87.883	89.140
	Tilgodehavender i forbindelse med direkte og indirekte forsikringskontrakter, i alt	317	362	317	362
	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	-	-	2.402	1.141
	Andre tilgodehavender	681	292	73	95
	TILGODEHAVENDER, I ALT	998	654	2.792	1.598
	Aktuelle skatteaktiver	22	17	13	14
7	Udsudte skatteaktiver	119	95	0	0
	Likvide beholdninger	1.774	2.535	2.072	2.331
	Øvrige	1.384	1.356	1.289	1.207
	ANDRE AKTIVER, I ALT	3.298	4.003	3.375	3.553
	Tilgodehavende renter samt optjent leje	4.088	3.988	4.024	3.923
	Andre periodeafgrænsningsposter	284	255	241	226
	PERIODEAFGRÆSNINGSPOSTER, I ALT	4.372	4.243	4.266	4.149
	AKTIVER, I ALT	274.886	277.704	262.283	266.023

Note	BALANCE Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
	PASSIVER				
	Selskabskapital	1	1	1	1
	Andre henlæggelser	179	155	93	73
	Reserver, i alt	179	155	93	73
	Overført overskud	3.391	3.460	3.477	3.542
	Minoritetsaktionærs andel	10.426	11.568	-	-
	EGENKAPITAL, I ALT	13.998	15.184	3.571	3.616
14	Overskudskapital	4.311	4.465	4.311	4.465
	ANSVARLIG LÅNEKAPITAL, I ALT	4.311	4.465	4.311	4.465
15	Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter	109.785	111.790	109.785	111.790
16	Hensættelser til markedsrenteprodukter	84.722	82.740	84.722	82.740
	HENSÆTTELSE TIL FORSIKRINGS- OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT	194.507	194.530	194.507	194.530
7	Udskudte skatteforpligtelser	202	198	0	0
	Andre hensættelser	27	22	0	0
	HENSATTE FORPLIGTELSE, I ALT	229	221	0	0
	Gæld i forbindelse med direkte forsikring	62	61	62	61
17	Gæld til kreditinstitutter	26.471	24.007	24.388	23.126
	Gæld til tilknyttede virksomheder	-	-	711	2.566
	Aktuelle skatteforpligtelser	3	1	0	0
18	Anden gæld	35.081	38.961	34.569	37.452
	GÆLD, I ALT	61.617	63.030	59.731	63.205
	PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	224	274	162	207
	PASSIVER, I ALT	274.886	277.704	262.283	266.023

1	ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS
19	EVENTUALFORPLIGTELSE
20	PANTSÆTNINGER
21	KONCERNINTERNE TRANSAKTIONER
22	REALISERET RESULTAT FOR RENTE-, OMKOSTNINGS- OG RISIKOGRUPPER
23	OVERSIGT OVER BEHOLDNINGER OG AFKAST
24	MARKEDSRENTEPRODUKT, AFKAST MV. PR. INVESTERINGSPROFIL
25	SUPPLERENDE NØGLETAL FOR PRODUKTER
26	5 ÅRS HOVED- OG NØGLETAL FOR KONCERN OG MODERSELSKAB
27	RISIKOSTYRING

Egenkapitalopgørelse

Mio. kr.	Selskabs- kapital	Valutakurs- regulering	Domicil	Overført resultat	Minoritets- andele	I alt
MODERSELSKAB						
Egenkapital 1. januar 2017	1	95	0	3.480	0	3.575
Årets resultat	-	-	-	63	-	63
Anden totalindkomst	-	-21	-	-	-	-21
Egenkapital 31. december 2017	1	73	0	3.542	0	3.616
Årets resultat	-	-	-	-65	-	-65
Anden totalindkomst	-	20	-	-	-	20
Egenkapital 31. december 2018	1	93	0	3.477	0	3.571
KONCERN						
Egenkapital 1. januar 2017	1	94	48	3.432	985	4.559
Årets resultat	-	-	-	28	3.561	3.588
Anden totalindkomst	-	-21	35	-	-1.376	-1.363
Minoritetsandele - nettotilgang	-	-	-	-	8.398	8.399
Egenkapital 31. december 2017	1	72	82	3.460	11.568	15.184
Periodens resultat	-	-	-	-70	-1.005	-1.075
Anden totalindkomst	-	20	4	-	406	431
Minoritetsandele - nettotilgang	-	-	-	-	-543	-543
Egenkapital 31. december 2018	1	92	87	3.391	10.426	13.998
Kapitalgrundlag					31.12.2018	31.12.2017
Egenkapital					3.571	3.616
Overskudskapital					4.311	4.465
Immaterielle anlægsaktiver i datterselskab					-159	-148
I alt					7.723	7.934

GENERELT

Koncernens og moderselskabets årsrapport er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser (regnskabsbekendtgørelsen).

Med virkning for 2019 træder en række ændringer i regnskabsbekendtgørelsen i kraft, der helt eller delvist kan førtidsimplementeres i 2018. Det er i overensstemmelse hermed valgt ikke længere at vise nøgletallet solvensdækning i regnskabs note 26, men udelukkende oplyse herom i ledelsesberetningen. Endvidere præsenteres følsomhedsoplysninger i henhold til regnskabsbekendtgørelsens § 126 i ledelsesberetningen.

Herudover er der ikke foretaget ændringer i anvendt regnskabspraksis eller skøn i forhold til sidste år.

Fordeling af realiseret resultat (kontributionsprincip)

De over for Finanstilsynet anmeldte regler for beregning og fordeling af resultatet mellem egenkapitalen, bonuskapitalen og de forsikrede er følgende:

Egenkapitalen og overskudskapitalen (kapitalgrundlaget) tildeles en forholds-mæssig andel af årets investeringsafkast fratrukket den del, der stammer fra renteafdækningsporteføljerne. Endvidere tildeles kapitalgrundlaget resultatet af Sampension Livs forretning i Forenede Gruppeliv.

For de garanterede gennemsnitsrente-kontrakter tildeles kapitalgrundlaget en betaling (risikoforrentning) på 0,5 % af kontraktens depotandele med en grundlagsrente på mindst 4,25 % plus 0,24 % af kontraktens depotandele med en grundlagsrente under 4,25 %. Kapitalgrundlaget tildeles ikke betaling vedrørende ugaranterede kontrakter

samt i omkostnings- og risikogrupperne. De forsikrede tildeles resten, svarende til årets realiserede resultat, opgjort i henhold til bekendtgørelse om kontributionsprincippet minus den beregnede tildeling til kapitalgrundlaget.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes alle årets indtægter i takt med, at de indtjenes, og alle årets omkostninger i takt med, at de afholdes. Alle gevinster og tab, værdireguleringer, afskrivninger, nedskrivninger og tilbageførsel af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen, indgår i resultatopgørelsen. Kursreguleringer som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentationsvaluta indregnes dog i anden totalindkomst. Urealiserede opjusteringer på domicilejendomme indregnes ligeledes i anden totalindkomst. Beløb, der indregnes i anden totalindkomst, korrigeres for den skattemæssige effekt.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelses værdi kan måles pålideligt.

Finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen.

Der foretages ikke modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser med samme modpart, selv om Sampension Liv har ret til det, idet afhændelse af aktivet og afviklingen af forpligtelsen ikke sker samtidigt.

Ved første indregning benyttes kostpris, som svarer til dagsværdi. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser generelt til dagsværdi. Dette er nærmere beskrevet under de enkelte regnskabsposter. Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der frem-

kommer inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Som målevaluta anvendes danske kroner. Alle andre valutaer anses som fremmed valuta.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet foretager ledelsen en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, som har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. De områder, hvor ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på koncern- og årsregnskabet, er hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter samt dagsværdi af illikvide aktiver som unoterede finansielle instrumenter og ejendomme mv.

Værdiansættelsen af hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter er især påvirket af usikkerhed på den indregnede forventede fremtidige levetidstrend, der er fastlagt som Finanstilsynets benchmark.

Prissætningen af illikvide aktiver er omgærdet med større usikkerhed end mere likvide aktiver. Ud over usikkerhed knyttet til dagsværdi er der som omtalt under afsnittet om risikostyring en risiko knyttet til, at større salg af illikvide aktiver over en kort tidsperiode ikke kan ske til samme priser som mindre salg. Sampension Liv er dog ikke i praksis udsat for nævneværdig risiko for at skulle sælge illikvide aktiver på ufordelagtige vilkår. Beholdningen af likvide aktiver overstiger langt de årlige betalingsforpligtelser.

Værdiansættelsen af kapitalandele ultimo året er baseret på oplysninger fra de relevante selskaber, fonde og forvaltere, som de forelå ved regnskabsudarbejdelsen. Disse oplysninger er i overvejende grad knyttet til underliggende værdiansættelser, der er udarbejdet tidligere end ultimo året. Derfor er der usikkerhed

knyttet til eventuelle ændringer i dagsværdier i den periode, som er forløbet fra grundlaget for de modtagne ikke reviderede oplysninger til udarbejdelse af nærværende årsrapport.

De anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå.

Koncernforhold og konsolideringspraksis

Tilknyttede virksomheder indgår i konsolideringen. Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af årsregnskaber eller anden rapportering for alle de virksomheder, der indgår i konsolideringen, opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

Konsolideringen er foretaget ved sammenlægning af ensartede regnskabsposter linje for linje og ved eliminerings af koncernmellemværender samt af koncerninterne indtægter og omkostninger.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder udlignes med moderselskabets andel af den tilknyttede virksomheds regnskabsmæssige indre værdi opgjort ved årets udgang.

Nyerhvervede eller afhændede tilknyttede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra overtagelsestidspunktet henholdsvis indtil afhændelsestidspunktet.

Minoritetsaktionærer

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, som ikke er 100 % ejede af koncernen, indarbejdes fuldt ud i koncernregnskabet. Minoritetsaktionærernes andele vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Koncerninterne transaktioner

Koncerninterne transaktioner foretages på et skriftligt grundlag og afregnes på markedsbaserede vilkår.

RESULTATOPGØRELSE

Forsikringsteknisk resultat

Præmier f.e.r.

Præmieindtægten vedrører forsikringskontrakter og investeringskontrakter med ret til bonus, som er oprettet i forbindelse med et ansættelsesforhold, samt genforsikringskontrakter vedrørende kommunernes forpligtelser overfor tjenestemænd. Præmieindtægten omfatter årets forfaldne bruttopræmier og indskud. Indtægten er fratrukket arbejdsmarkedsbidrag og genforsikringspræmier.

Forenede Gruppeliv

Sampension Livs gruppelivsforsikringer administreres i Forenede Gruppeliv (FG). FG's årsrapport er pro rata indarbejdet i årsrapporten på de relevante regnskabsposter.

I regnskabsposten Præmier f.e.r. indgår Sampension Livs andel af bruttopræmierne. I posten Forsikringsydelser f.e.r. indgår Sampension Livs andel af udbetalte ydelser samt gruppelivsbonus udbetalt til ejerselskaberne. Gruppelivsbonus er risikooverskud efter dækning af udgifter til administration, katastrofe-risici mv.

Investeringsafkast

Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder indeholder koncernens og selskabets forholdsmæssige andel af det samlede resultat efter skat opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

I koncernregnskabet indregnes tilknyttede virksomheder fuldt ud, og minori-

tetsinteresser vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Indtægter af investeringsejendomme og energianlæg

Posten indeholder resultat af drift af investeringer i ejendomme og energianlæg efter fradrag af omkostninger til administration, men før fradrag af prioritetsrenter.

Renteindtægter og udbytter m.v.

Posten indeholder årets renter fra finansielle investeringsaktiver og likvide beholdninger, indeksregulering af indeksobligationer og modtagne udbytter af kapitalandele, herunder aktier og investeringsfonde. Herudover indgår renteindtægter fra udlån til tilknyttede virksomheder.

Kursreguleringer

Posten omfatter realiserede og urealiserede nettogevinster/-tab på investeringsaktiver, herunder valutakursreguleringer, bortset fra gevinster og tab vedrørende tilknyttede og associerede virksomheder.

Valutakursreguleringer indeholder værdiregulering, der kan henføres til valutakursforskelle ved omregning til danske kroner.

Aktiver og passiver i fremmed valuta, herunder aktiver og passiver i udenlandske tilknyttede virksomheder, omregnes til danske kroner efter lukkekursen på balancedagen. Transaktioner i året omregnes til transaktionsdagens valutakurs, og såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og kurstab indregnes i resultatopgørelsen. Resultat i tilknyttede virksomheder omregnes efter gennemsnitskurser. Valutakursreguleringer som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentationsvaluta indregnes i anden totalindkomst.

Renteudgifter

Posten renteudgifter indeholder primært

årets renteudgifter vedrørende investeringsaktiviteter og prioritetsrenter.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Posten indeholder vederlag for administration, depotgebyrer, etableringsomkostninger og performance fees vedrørende fonde, samt handelsomkostninger vedrørende værdipapirhandel.

Omkostninger vedrørende fonde mv. indgår i posten i det omfang, der er modtaget oplysninger herom.

Pensionsafkastskat

Posten pensionsafkastskat indeholder både individuel og ufordelt pensionsafkastskat.

Den individuelle pensionsafkastskat beregnes ud fra det afkast, der tilskrives kundernes depoter, idet der dog tages højde for eventuel friholdt værdi.

Den ufordelte pensionsafkastskat beregnes med udgangspunkt i forskellen mellem kundernes andel af årets investeringsafkast og afkast, som er tilskrevet kundernes depoter, idet der dog tages højde for eventuel friholdt værdi.

Årets pensionsafkastskat indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og på anden totalindkomst med den del, der kan henføres til posterings, der indgår her.

Forsikringsydelser f.e.r.

Forsikringsydelser f.e.r. indeholder udbetalte ydelser for direkte og indirekte forsikring efter fradrag for modtaget genforsikringsdækning. Forsikringsydelser indeholder tillige kontant udbetalt gruppelivsbonus.

Ændring i hensættelser f.e.r.

Posten omfatter årets ændring af hensættelser vedrørende både gennemsnitsrenteprodukter og markedsrente-produkter.

Ændring i overskudskapital

Posten omfatter årets henlæggelse ved overførsel fra egenkapitalen til individuelle særlige bonushensættelser (bonus-kapital), udbetaling af bonuskapital til kunder samt bonuskapitalens andel af investeringsafkast samt betaling, jf. kontributionsprincippet, med fradrag af pensionsafkastskat.

Forsikringsmæssige drifts-omkostninger f.e.r.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger i moderselskabet omfatter et administrationshonorar i henhold til administrationsaftale med datterselskabet Sampension Administrationsselskab A/S samt direkte afholdte omkostninger. Administrationsomkostningerne er opdelt på forsikringsvirksomhed og investeringsvirksomhed. Administrationsomkostninger for koncernen indeholder endvidere årets afskrivninger på materielle og immaterielle anlægsaktiver.

Overført investeringsafkast

Det forsikringstekniske resultat er fratrukket overført investeringsafkast, der udgør egenkapitalens og minoritetsaktionærernes investeringsafkast.

Andre indtægter

Andre indtægter omfatter indtægter fra administration for andre virksomheder samt andre indtægter, der ikke kan henføres til selskabets forsikringsvirksomhed.

Andre omkostninger

Andre omkostninger omfatter omkostninger i forbindelse med administration af andre virksomheder samt andre omkostninger, der ikke kan henføres til selskabets forsikringsvirksomhed.

Skat

Sampension Livsforsikring A/S fungerer som administrationsselskab i relation til afregning af selskabsskat over for myndighederne.

Selskabet er sambeskattet med de danske datterselskaber, hvor selskabet har haft bestemmende indflydelse i året. Der foretages fuld koncernintern fordeling af skat, således at selskabet skal betale for anvendelse af eventuelle negative skattepligtige indkomster fra de sambeskattede selskaber, ligesom selskabet modtager refusion for de sambeskattede selskabers anvendelse af eventuelt skattemæssigt underskud i selskabet. Betaling henholdsvis refusion svarer til værdien af det anvendte skattemæssige underskud. Indkomster i 100 % ejede ejendomsdatterselskaber anses i skattemæssig henseende for indtjent af Sampension Livsforsikring A/S. Den samlede selskabsskat af de danske datterselskabers nationale beskatningsgrundlag indregnes og betales af Sampension Livsforsikring A/S.

Indkomstskat vedrørende enheder, der ikke er omfattet af national sambeskatning, indgår med skat beregnet på grundlag af skattereglerne i de respektive lande.

Skat af årets resultat omfatter såvel beregnet skat af årets skattepligtige indkomst som regulering af udskudt skat. Aktuell skat er beregnet med udgangspunkt i årets resultat før skat, korrigeret for ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede omkostninger. Årets skat indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og på anden totalindkomst med den del, der kan henføres til posterings, der indgår her.

De sambeskattede selskaber indgår i a conto skatteordningen. Sampension Livsforsikring A/S hæfter som administrationsselskab solidarisk med de sambeskattede selskaber for den del af indkomstskatten, a conto skatten og restskatten samt tillæg og renter, der vedrører det enkelte selskab.

ANDEN TOTALINDKOMST

Anden totalindkomst anføres separat i forlængelse af resultatopgørelsen. I anden totalindkomst indgår poster, som føres direkte på egenkapitalen via anden totalindkomst.

Minoritetsaktionærers andel

I tilknytning til resultatopgørelsen og anden totalindkomst angives den del af det samlede totale resultat, som svarer til minoritetsaktionærernes andel af resultatet.

BALANCE

Immaterielle aktiver

It-udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, og hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og en potentiel fremtidig udviklingsmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt der er sikkerhed for, at kapitalværdien af den fremtidige indtjening kan dække administrationsomkostninger samt selve udviklingsomkostningerne.

It-udviklingsprojekter måles ved indregning til kostpris. Kostprisen omfatter omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Kostprisen udgøres af omkostninger til materialer, komponenter, underleverandører, eget direkte lønforbrug tillagt faste funktionsomkostninger.

Udviklingsomkostninger, der ikke opfylder kriterierne for indregning i balancen, indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen i takt med, at omkostningerne afholdes.

Aktiverede udviklingsomkostninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller til genindvindingsværdien, såfremt den er lavere.

Aktiverede udviklingsomkostninger afskrives fra tidspunktet for færdiggørelsen lineært over den periode, hvori det forventes at frembringe økonomiske fordele. Afskrivningsperioden udgør dog maksimalt 5 år.

Materielle aktiver

Driftsmidler

Driftsmidler måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Afskrivninger på inventar og it-anlæg foretages lineært over 2-5 år. En eventuel scrapværdi fastsættes ud fra en skønnet salgspris på det forventede afhændelses- eller udskiftningstidspunkt.

Koncernen har alene operationel leasing. Ydelser i forbindelse med operationel leasing og øvrige lejeaftaler indregnes i resultatopgørelsen over kontraktens løbetid. De samlede forpligtelser vedrørende leasing- og lejeaftaler oplyses under noten vedrørende eventualforpligtelser.

Domicilejendom

Koncernens domicilejendom er den kontorejendom, som benyttes af Sampension Administrationselskab A/S. Domicilejendommen måles til omvurderet værdi med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger som følge af værdiforringelser. Den omvurderede værdi opgøres efter DCF-metoden (Discounted cash flow) på grundlag af ejendommens forventede indtægter og omkostninger for en 10-årig budgetperiode. Stigninger i omvurderet værdi indregnes i anden totalindkomst med mindre stigningen modsvarer en værdinedgang, der tidligere er indregnet i resultatopgørelsen. Fald i omvurderet værdi indregnes i resultatopgørelsen med mindre faldet modsvarer en stig-

ning, der tidligere er indregnet i anden totalindkomst. Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen.

Afskrivning på domicilejendommen foretages lineært over 40 år, idet der forudsættes en scrapværdi på 75 % af anskaffelsesværdien.

Investeringsaktiver

Investeringsejendomme

Danske og udenlandske investerings-ejendomme måles til en beregnet dagsværdi i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse. Dagsværdien opgøres efter DCF-metoden på grundlag af den enkelte ejendoms forventede indtægter og omkostninger for typisk en 10-årig budgetperiode, eller til cash flow er stabiliseret.

Ved køb og salg af ejendomme sker tilgangen respektive afgangens ved aftalens indgåelse.

Investeringer i energianlæg

Danske og udenlandske energianlæg måles til en beregnet dagsværdi efter DCF-metoden på grundlag af forventede indtægter og omkostninger set over anlæggets forventede levetid, som udgør op til 25 år. Ændring i dagsværdi indgår i kursreguleringer på resultatopgørelsen.

Ved køb og salg af energianlæg sker tilgangen respektive afgangens ved aftalens indgåelse.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Virksomheder, hvor Sampension Livsfor-sikring A/S har bestemmende indflydelse, indgår som tilknyttede virksomheder. Som udgangspunkt anses virksomheder, hvor koncernen besidder mere end 50 % af stemmerettighederne, som tilknyttede virksomheder. Det afgørende er dog, hvorvidt der er tale om reel indflydelse, og dette vurderes for de enkelte virksomheder ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur, øko-

nomiske dispositioner og risikoforhold.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i henhold til virksomhedernes senest aflagte årsrapport eller anden rapportering, opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, som ikke er 100 % ejede af Sampension Livsforsikring A/S, indarbejdes fuldt ud i koncernregnskabet. Minoritetsinteresser vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Udlån til tilknyttede virksomheder

Koncerninterne lån ydes på markedsvilkår og i henhold til skriftlige aftaler. Koncerninterne lån måles til en skønnet dagsværdi på balancedagen.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Virksomheder, hvor Sampension koncernen har betydelig men ikke bestemte indflydelse, indgår som associerede virksomheder. Som udgangspunkt anses virksomheder, hvor koncernen besidder mellem 20 % og 50 % af stemmetighederne som associerede virksomheder. Det afgørende er dog, hvorvidt der er tale om reel indflydelse, og dette vurderes for de enkelte virksomheder ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur, økonomiske dispositioner og risikoforhold.

Kapitalandele i associerede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i henhold til virksomhedernes senest aflagte årsrapport eller såfremt, der eksisterer et senere perioderegnskab, benyttes dette. Derudover tages højde for efterfølgende kapitaludvidelser, kapitalnedsættelser eller udbytte indtil statutidspunktet.

Udlån til associerede virksomheder

Udlån til associerede virksomheder ydes

på markedsvilkår og i henhold til skriftlige aftaler. Udlån måles til en skønnet dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Kapitalandele og investeringsforeningsandele

Børsnoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til dagsværdi på balancedagen (lukkekursen). Unoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til en skønnet dagsværdi.

Obligationer

Børsnoterede obligationer måles til dagsværdi på balancedagen (lukkekursen) eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der bedst svarer hertil. For børsnoterede obligationer, der ikke har været genstand for handel gennem en periode, indhentes konkrete kurser i pengeinstitutter, eller fastsættes en dagsværdi ved brug af generelt accepterede værdiansættelsesmetoder, der inddrager skøn over relevante markedsvilkår og risiko for tab. Unoterede obligationer måles til en skønnet dagsværdi ved brug af generelt accepterede værdiansættelsesmetoder. Dagsværdi af udtrukne obligationer måles til nutidsværdi.

Pantesikrede udlån

Pantesikrede udlån måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Indlån i kreditinstitutter

Indlån i kreditinstitutter er aftaleindskud i kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Investeringsaktiver tilknyttet markedsværdiprodukter

Investeringsaktiver tilknyttet markedsværdiprodukter

renteprodukter måles efter samme praksis som beskrevet for selskabets investeringsaktiver ovenfor og specificeres i en note til balanceposten.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til pålydende værdi med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab. Nedskrivning til imødegåelse af tab opgøres på grundlag af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender.

Andre aktiver

Aktuelle skatteaktiver

Aktuelle skatteaktiver vedrører betalt acontoskat og måles til pålydende værdi.

Udskudte skatteaktiver

Udskudt skat indregnes ud fra midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførbare skattemæssige underskud, måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når den udskudte skat forventes anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indkomst eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser. Udskudte skatteaktiver vedrørende uudnyttede skattemæssige underskud indregnes i det omfang det er sandsynligt, at sådanne underskud kan udnyttes ved modregning i overskud i efterfølgende år.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af indlån i kreditinstitutter. Likvide beholdninger måles til dagsværdi.

Øvrige

Øvrige består bl.a. af bonusreguleringskonti for gruppeordninger.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet

under aktiver omfatter tilgodehavende renter og optjent leje samt afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Egenkapital

Andre henlæggelser

Andre henlæggelser omfatter valuta-kursreguleringer som følge af omregning fra funktional valuta til præsentrationsvaluta og urealiserede værdireguleringer vedrørende domicilejendommen. Der korrigeres for skat.

Minoritetsaktionærens andel

Posten omfatter minoritetsaktionærens andel af egenkapitalen.

Ansvarlig lånekapital

Overskudskapital

I overskudskapital indgår individuelle særlige bonushensættelser (bonuskapital). Overskudskapital forrentes som egenkapitalen og indgår i kapitalgrundlaget til dækning af solvenskapitalkrav.

Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter

Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter

Gennemsnitsrenteprodukter omfatter forsikringskontrakter, investeringskontrakter med ret til bonus samt genforsikringskontrakter. Forsikringskontrakter samt investeringskontrakter med ret til bonus er direkte forsikring, mens genforsikringskontrakter er indirekte forsikring.

Hensættelserne opgøres til markeds-værdi i henhold til principper anmeldt til Finanstilsynet. Ved opgørelse af hensættelserne anvendes den risikofri rentekurve med volatilitetsjustering, som offentliggøres af EIOPA i henhold til Solvens II direktivet, eller en rentekurve, der ikke afviger væsentligt herfra. Ved opgørelsen anvendes endvidere forudsætninger om dødelighed, invalidehyppig-

hed, omskrivning til fripolice, tilbagekøb og pensioneringstidspunkt fastlagt ud fra selskabets erfaringer og et skøn for forventede fremtidige levetidsforbedringer, der er fastlagt som Finanstilsynets benchmark.

Garanterede ordninger

- direkte og indirekte forsikring

Garanterede ydelser omfatter forpligtelser til at betale ydelser på den del af bestanden, der er omfattet af en ydelsesgaranti. Garanterede ydelser opgøres som nutidsværdien af de ydelser, der er garanteret forsikringen, med tillæg af nutidsværdien af den forventede fremtidige udgift til administration af forsikringen og med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier.

Ugaranterede ordninger

- direkte forsikring

Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser omfatter selskabets direkte tegnede ordninger med et gennemsnitsrenteprodukt uden ydelsesgaranti og opgøres som værdien af de aftalte ydelser. Værdien fastsættes efter samme metode, som anvendes for de garanterede ydelser.

Individuelt bonuspotentiale

Individuelt bonuspotentiale omfatter forpligtigelser til at yde bonus. Individuelt bonuspotentiale opgøres som værdien af forsikringstagernes opsparing med fradrag af de garanterede ydelser eller bonuspotentiale på ugaranterede ydelser. Forsikringstagernes andel af et fald i aktivernes værdi indregnes primært ved at nedbringe kollektivt bonuspotentiale, jf. nedenfor. Hvis kollektivt bonuspotentiale ikke kan absorbere faldet i aktivernes værdi, reduceres individuelt bonuspotentiale i henhold til selskabets anmeldte regler for overskudsfordeling.

Kollektivt bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale omfatter forsikringstagernes andel af realiserede resultater, der endnu ikke er tilskrevet den enkelte forsikring ifølge kontributionsprincippet.

Gruppelivsforsikring

Hensættelser vedrørende gruppelivsforsikring omfatter Sampension Livs andel af hensættelser i Forenede Gruppeliv. Værdien opgøres efter samme metode, som anvendes for øvrige gennemsnitsrenteprodukter.

Fortjenstmargen

Fortjenstmargen består af nutidsværdien af den forventede fremtidige fortjeneste i de resterende kontraktperioder for forsikringskontrakterne, som selskabet har indgået. Fortjenstmargen på selskabets livsforsikringskontrakterne udgør nul, da al fortjeneste tilgår kunderne.

Risikomargen

Hensættelserne for bestanden af garanterede ordninger og ugaranteret direkte forsikring tillægges en risikomargen. Risikomargen er det beløb, som forventes at skulle betales til en anden forsikringsvirksomhed for at overtage risikoen for, at omkostningerne ved at afvikle bestanden af forsikrings- og investeringskontrakter afviger fra den opgjorte nutidsværdi af de forventede betalingsstrømme. Risikomargen beregnes efter Cost of Capital-metoden.

Ugaranterede ordninger

- indirekte forsikring

Hensættelserne for indirekte tegnede ordninger uden ydelsesgaranti opgøres som summen af depoterne hørende til arbejdsgivere, som har valgt denne genforsikringsmodel. Såfremt de ufordelte midler for disse ordninger bliver negative, reduceres hensættelserne med et tilsvarende beløb.

Hensættelser til markedsrenteprodukter

Hensættelser til markedsrenteprodukter opgøres til markedsværdien af de modsvarende aktiver.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når selskabet som følge af en begivenhed indtruffet senest på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, og det

er sandsynligt, at der må afgives økonomiske fordele for at indfri forpligtelsen.

Udskudte skatteforpligtelser

Udskudt skat indregnes ud fra midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteforpligtelser måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat.

Andre hensættelser

Lovpligtige hensættelser i henhold til leje- og boligreguleringslov afsættes i balancen og udgiftsføres i resultatopgørelsen. Årets faktisk afholdte omkostninger posteres direkte på de i balancen optagne hensættelseskonti, og eventuelt merforbrug indgår i resultatopgørelsen.

Gæld

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter omfatter blandt andet gæld vedrørende repoforretninger. Repoforretninger, som er solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om tilbagekøb, indregnes i balancen, som om værdipapirerne fortsat var en del af beholdningen. Det modtagne vederlag indregnes som gæld til kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Gæld til kreditinstitutter vedrørende investeringer i ejendomme og energianlæg indregnes ved låneoptagelsen til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til dagsværdi. Værdireguleringen indgår i resultatopgørelsen.

Andre gældsforpligtelser

Andre gældsforpligtelser, der blandt andet omfatter gæld i forbindelse med direkte forsikring, modtagne deposita, aktuelle skatteforpligtelser og gæld til tilknyttede og associerede virksomhe-

der, måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Anden gæld

Anden gæld, der omfatter gæld vedrørende obligationskøb som følge af handler med lang valør samt afledte finansielle instrumenter, måles til dagsværdi. Posten indeholder også feriepengeforpligtelser samt andre hensatte personaleforpligtelser. Forpligtelserne måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi. Hvis forventet forfaldstid er ud over et år fra balancedagen, tilbagediskonteres til nutidsværdi.

Periodeafgrænsningsposter

Under periodeafgrænsningsposter indregnes under passiver modtagne betalinger vedrørende indtægter i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

HOVED- OG NØGLETAL

Selskabets hoved- og nøgletal udarbejdes efter reglerne i bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. For yderligere oplysninger henvises til Nøgletalsdefinitioner side 69. Der udarbejdes ikke nøgletal for koncernen, da denne kun omfatter ét livsforsikrings-selskab.

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
2	Bruttopræmier				
	Præmier	4.605	4.564	4.605	4.564
	Gruppelivskontrakter	2.478	2.403	2.478	2.403
	Indskud	1.466	1.156	1.466	1.156
	Præmier, direkte forsikring	8.549	8.123	8.549	8.123
	Præmier, indirekte forsikring	702	661	702	661
	Bruttopræmier, i alt	9.251	8.784	9.251	8.784
	Præmien for direkte forsikring kan fordeles således				
	Forsikringer tegnet i ansættelsesforhold	6.071	5.720	6.071	5.720
	Gruppelivsforsikringer	2.478	2.403	2.478	2.403
	I alt	8.549	8.123	8.549	8.123
	Forsikringer med bonusordning	3.067	3.246	3.067	3.246
	Markedsrenteprodukter	5.482	4.877	5.482	4.877
	I alt	8.549	8.123	8.549	8.123
	Præmien fordelt efter forsikringstagers bopæl				
	Danmark	8.522	8.095	8.522	8.095
	Andre EU-lande	24	26	24	26
	Øvrige lande	3	2	3	2
	I alt	8.549	8.123	8.549	8.123
	Antal forsikrede, hvor forsikrings- og investeringskontrakter er tegnet som led i ansættelsesforhold (i tusinde)	278	275	278	275
	Heraf antal forsikrede med markedsrente kontrakter (i tusinde)	189	183	189	183
	Antal gruppelivsforsikringer (i tusinde)	714	710	714	710
3	Renteindtægter og udbytter mv.				
	Udbytte af kapitalandele	1.512	1.713	248	277
	Udbytte af investeringsforeningsandele	63	3	63	3
	Renter af obligationer	2.034	2.721	1.892	2.056
	Renter af pantsikrede udlån	20	20	20	20
	Renter fra tilknyttede virksomheder	-	-	61	56
	Øvrige renteindtægter	48	85	18	42
	Indeksregulering	328	163	328	163
	Renteafdækningsinstrumenter	1.073	1.396	1.073	1.396
	Renteindtægter og udbytter mv., i alt	5.078	6.100	3.702	4.013
4	Kursreguleringer				
	Investeringsejendomme og energianlæg	814	476	0	0
	Kapitalandele	-4.420	11.223	-655	248
	Investeringsforeningsandele	-105	26	-103	26
	Obligationer	-505	-1.702	-525	-1.052
	Pantsikrede udlån	-8	-1	-8	-1
	Afledte finansielle instrumenter	-3.446	3.444	-3.404	3.373
	Indlån i kreditinstitutter	27	-159	25	-159
	Øvrigt	-17	-33	-23	-7
	Kursreguleringer, i alt	-7.660	13.275	-4.694	2.429

Note	Mio. kr.	KONCERN 2018	KONCERN 2017
5	Administrationsomkostninger		
	Alle medarbejdere er ansat i og aflønnes af Sampension Administrationselskab A/S, som moderselskabet har indgået administrationsaftale med. Administrerende direktør, ansvarshavende aktuar samt ansatte i kontrolfunktioner er endvidere ansat i moderselskabet. I administrationsomkostninger ifm. forsikrings- og investeringsvirksomhed indgår følgende personaleudgifter:		
	Løn	-214	-198
	Pension	-37	-33
	Andre udgifter til social sikring	-1	-1
	Lønsumsafgift mv.	-35	-33
	Personaleudgifter, i alt	-286	-264
	Gennemsnitlig antal heltidsbeskæftigede	289	271

Vederlag til direktion, bestyrelse og væsentlige risikotagere

Vederlag til direktion og ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil, er fordelt efter ejerandele til de enheder, der indgår i og ejer administrationsfællesskabet Sampension Administrationselskab A/S. Sampension Livsforsikring A/S ejer 94 % af Sampension Administrationselskab A/S.

	Antal personer	Optjent fast løn inkl. pension	Antal personer	Optjent fast løn inkl. pension
Direktion	1		1	
Hasse Jørgensen		-5,55		-5,22
Bestyrelse	15		15	
Jørn Pedersen (indtrådt 16.04.2018)		-0,24		-
Anker Boye (udtrådt 16.04.2018)		-0,08		-0,31
Kim Simonsen		-0,27		-0,27
Anne Mette Barfod (indtrådt 28.06.2017)		-0,19		-0,09
Erik Bisgaard Madsen (Sampension administrationselskab A/S)		-0,12		-0,12
Rita Bundgaard		-0,12		-0,12
Martin Damm (indtrådt 16.04.2018)		-0,09		-
Anne Louise Eberhard (udtrådt 21.03.2017)		-		-0,04
Henrik Kjærgaard (udtrådt 26.01.2018)		-		-0,12
René Nielsen (indtrådt 26.01.2018)		-0,12		-
Torben Henning Nielsen		-0,23		-0,22
Bodil Marie Otto		-0,12		-0,12
Johnny Søtrup (udtrådt 16.04.2018)		-0,03		-0,12
Hans Christen Østerby		-0,12		-0,12
Christian Dorow (udtrådt 16.04.2018)		-0,03		-0,12
John Helle		-0,12		-0,12
Bjørn Kroghsbo (udtrådt 16.04.2018)		-0,03		-0,12
Morten Lundsgaard		-0,12		-0,12
Majbritt Pedersen		-0,12		-0,12
Annett Schultz (indtrådt 16.04.2018)		-0,09		-
Søren Sperling (indtrådt 16.04.2018)		-0,09		-
Ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil *)	8	-13,67	7	-12,87

*) Oplysninger om variabel løn, herunder oplysning om fordeling af variabel løn på tildelte, udbetalte og udskudte dele samt om fordeling på kontanter og efterstillet gæld er udeladt, da det ville medføre oplysning om enkeltpersoners individuelle løn.

Der er ikke fastsat særlige incitamentsprogrammer for ledelsen eller udbetalt variabel løn til ledelsen, og der er heller ikke pensionsforpligtelser udover løbende pensionsbidrag, som indgår i ovennævnte omkostninger.

Der er ikke tildelt eller udbetalt nyansættelses- eller fratrædelsesgodtgørelser til direktion, bestyrelse eller ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil.

I henhold til "Bekendtgørelse om lønpolitik og aflønning i forsikringsselskaber og forsikringsholdingvirksomheder" er der offentliggjort en række oplysninger vedrørende lønpolitik mv. Disse oplysninger fremgår af selskabets hjemmeside på følgende adresse: sampension.dk/loenpolitik

Note 5 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 5 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
Samlet honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer					
PricewaterhouseCoopers, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab					
	Lovpligtig revision af årsregnskabet	-2,99	-2,80	-0,54	-0,64
	Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	-0,10	-0,11	-0,07	-0,09
	Skatterådgivning	-0,56	-0,09	-0,15	-0,09
	Andre ydelser	-1,22	-1,27	-0,03	-0,02
		-4,87	-4,26	-0,79	-0,84

Ud over de nævnte honorarer er der afholdt udgifter til koncernens interne revision.

PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab inklusive netværksfirmaer har ud over lovpligtig revision af koncern og årsregnskaber samt afgivelse af øvrige lovpligtige erklæringer med sikkerhed ydet assistance med review af mellembalancer for koncernselskaber, depositaryydelser for koncernselskaber, assistance med digital indberetning af årsrapporter for enkelte koncernselskaber samt afholdt kursusaktivitet, ydet generel regnskabsmæssig rådgivning samt afgivet skatteopinions i forbindelse med investeringer. Der er tillige ydet skatte-, moms- og afgiftsmæssig rådgivning, foretaget skattemæssigt review af indkomstopgørelser og ydet projektassistance i forbindelse med koncernens overtagelse af administrationen hos ISP Pension og udarbejdet rapport vedrørende evaluering af Sampensions IT-miljø.

6 Udbetalte ydelser					
	Forsikringssummer ved død	-284	-308	-284	-308
	Forsikringssummer ved kritisk sygdom	-245	-238	-245	-238
	Forsikringssummer ved invaliditet	-52	-56	-52	-56
	Forsikringssummer ved udløb	-85	-92	-85	-92
	Pensions- og renteydelser	-3.057	-2.834	-3.057	-2.834
	Tilbagekøb mv.	-1.597	-1.588	-1.597	-1.588
	Kontant udbetalte bonusbeløb	-1.929	-1.713	-1.929	-1.713
	Ydelser, direkte forsikring	-7.247	-6.830	-7.247	-6.830
	Ydelser, indirekte forsikring	-1.859	-1.816	-1.859	-1.816
	Udbetalte ydelser, i alt	-9.107	-8.646	-9.107	-8.646
7 Skat					
	Aktuel skat	-35	-13	0	1
	Ændring af udskudt skat, ordinær	65	9	29	-9
	Regulering vedrørende tidligere år, aktuel skat	5	-6	5	-6
	Regulering vedrørende tidligere år, udskudt skat	-15	-18	-5	17
	Anden betalt skat mv.	-38	43	0	37
	Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	-5	-8	-5	-8
	Skat resultatopgørelse, i alt	-23	7	24	31
	Skat af poster under anden totalindkomst				
	Domicilejendom, værdiregulering	-1	-10	-	-
	Valutakursforskelle, udenlandske virksomheder	-313	1.096	-313	1.096
	Pensionsafkastskat	39	-128	39	-128
	Ændring i kollektivt bonuspotentiale	290	-964	290	-964
	Skat, anden totalindkomst	15	-5	16	5
	Skatteafstemning				
	Resultat før skat	-1.051	3.581	-89	32
	Anden totalindkomst før skat	416	-1.357	4	-26
	Beregnet skat, 22,0%	140	-489	19	-1
	Ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede udgifter mv.	-95	481	4	-2
	Andet	-38	43	23	37
	Regulering vedrørende tidligere år	-10	-25	-1	10
	Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	-5	-8	-5	-8
		-8	3	40	36

Note 7 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
	Udskudte skatteaktiver				
	Grunde og bygninger	-76	-72	-66	-40
	Energianlæg	-126	-127	0	0
	Skat af PAL	-140	-134	-140	-134
	It-aktiver	52	44	0	0
	Andet	1	3	0	0
	Skattemæssigt underskud	1.235	1.206	1.235	1.197
	Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	-1.029	-1.024	-1.029	-1.024
	Hensættelser til skatter, i alt	-83	-104	0	0
	Heraf udskudte skatteaktiver	119	95	0	0
	Heraf udskudte skatteforpligtelser	-202	-198	0	0
8	Driftsmidler				
	Kostpris pr. 1. januar	33	29	0	0
	Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	6	5	0	0
	Afgang i årets løb	-16	0	0	0
	Kostpris pr. 31. december	22	33	0	0
	Ned- og afskrivninger pr. 1. januar	-24	-24	0	0
	Årets afskrivninger	-1	-1	0	0
	Tilbageførte afskrivninger	16	0	0	0
	Ned- og afskrivninger pr. 31. december	-9	-24	0	0
	Bogført værdi pr. 31. december	13	9	0	0
9	Domicilejendom				
	Anskaffelsessum pr. 1. januar	287	287	0	0
	Anskaffelsessum pr. 31. december	287	287	0	0
	Opskrivninger pr. 1. januar	104	62	0	0
	Korrektion tidligere år	0	-2	0	0
	Årets opskrivninger indregnet i anden totalindkomst	6	44	0	0
	Opskrivninger pr. 31. december	110	104	0	0
	Afskrivninger pr. 1. januar	-24	-24	0	0
	Korrektion tidligere år	0	2	0	0
	Årets afskrivninger	-2	-2	0	0
	Afskrivninger pr. 31. december	-26	-24	0	0
	Omvurderet værdi pr. 31. december	371	367	0	0
	Dagsværdi indgår i posten Domicilejendom	145	158	0	0
	Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 13	226	210	0	0
	Der er indhentet vurderingserklæringer fra eksterne eksperter.				
	Afkastprocent benyttet ved fastsættelse af ejendommens markedsværdi	4,40	4,72	-	-

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
10	Investeringsejendomme				
	Anskaffelsessum pr. 1. januar	8.283	6.577	0	0
	Korrektion tidligere år	13	11	0	0
	Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	3.128	1.696	0	0
	Afgang i årets løb	-1.433	-1	0	0
	Anskaffelsessum pr. 31. december	9.992	8.283	0	0
	Opskrivninger pr. 1. januar	1.821	1.414	0	0
	Korrektion tidligere år	78	-13	0	0
	Kursreguleringer	4	-35	0	0
	Årets opskrivninger	901	457	0	0
	Tilbageførte opskrivninger	-98	-2	0	0
	Opskrivninger pr. 31. december	2.706	1.821	0	0
	Nedskrivninger pr. 1. januar	-743	-631	0	0
	Korrektion tidligere år	0	13	0	0
	Kursreguleringer	-8	-136	0	0
	Årets nedskrivninger	-82	-30	0	0
	Tilbageførte nedskrivninger	80	40	0	0
	Nedskrivninger pr. 31. december	-753	-743	0	0
	Dagsværdi pr. 31. december	11.945	9.361	0	0
	Dagsværdi indgår i posten Investeringsejendomme	4.674	4.022	0	0
	Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 13	7.271	5.338	0	0
	Der er indhentet vurderingserklæringer fra eksterne eksperter vedrørende hovedparten af ejendomme.				
	Gennemsnitlige afkastprocenter benyttet ved fastsættelsen af de enkelte typer af ejendommers markedsværdi:				
	Boligejendomme	2,79	3,31	-	-
	Ældreboligejendomme	4,86	4,67	-	-
	Erhvervsnejendomme	6,15	5,88	-	-
	Ungdomsboliger	3,79	4,44	-	-
	Blandet ejendom	5,42	6,33	-	-
	Udenlandske ejendomme	6,38	5,66	-	-
	Vægtet gennemsnit af afkastprocentsatser	4,66	4,79	-	-
11	Udlån til tilknyttede og associerede virksomheder				
	Tilknyttede virksomheder				
	Fallcorner BV, Holland	-	-	212	211
	KP CE s.a., Frankrig	-	-	167	167
	Sampension KP International A/S, Danmark	-	-	634	656
	Sampension Student Housing I A/S, Danmark	-	-	0	158
	Sampension Student Housing II A/S, Danmark	-	-	0	50
	Sampension Student Housing IV A/S, Danmark	-	-	0	109
	Lyngby Søpark ApS, Danmark	-	-	0	117
	Sampension KP Danmark, Danmark	-	-	434	0
	Ejendomsselskabet Hedeager 42 P/S, Danmark	-	-	0	267
	Ejendomsselskabet Hedeager 44 P/S, Danmark	-	-	0	178
	Sampension Renewables P/S, Danmark	-	-	106	27
	Udlån tilknyttede virksomheder, i alt	-	-	1.553	1.939
	Indgår i posten Udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	1.212	1.478
	Indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 13	-	-	341	461

Note 11 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
Associerede virksomheder					
	OPP Slagelse Sygehus P/S, Danmark	96	100	96	100
	OPP Retten i Svendborg P/S, Danmark	19	23	19	23
	OPP Vejle P/S, Danmark	122	147	122	147
	Ejendomsselskabet Vodroffsvej 26 P/S, Danmark	72	76	0	0
Udlån associerede virksomheder, i alt		308	346	237	270
Indgår i posten Udlån til associerede virksomheder		120	148	92	116
Indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 13		188	197	144	154

Herudover er der udlån fra tilknyttede virksomheder til disse selskabers dattervirksomheder, hvor der ikke er risiko for moderselskabet.

12 Afledte finansielle instrumenter				
2018	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
Renteafdækningsinstrumenter mv.:				
Renteswaps	37.578	29.656	37.578	29.656
TRS	5	0	5	0
Caps/floors	225	302	225	302
Swaptions	383	335	383	335
CDS'er	172	0	172	0
Renteafdækningsinstrumenter, i alt	38.363	30.294	38.363	30.294
Valutabaserede afledte finansielle instrumenter	456	930	456	921
Afledte finansielle instrumenter, i alt	38.819	31.223	38.819	31.215
Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter	37.348		37.348	
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, jf. note 13	1.471		1.471	
Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 18		31.223		31.215
Bogført værdi, netto (aktiv)	7.596		7.604	
Mio. kr.	2018	2017	2018	2017

Der er indgået aftaler om sikkerhedsstillelse for afledte finansielle instrumenter.

Selskabet har modtaget sikkerhedsstillelse i form af likvide obligationer svarende til en dagsværdi på	17.600	22.348	17.600	22.348
Selskabet har stillet sikkerhed i form af likvide obligationer svarende til en dagsværdi på	-6.443	-6.537	-6.443	-6.537
Collateral, netto (aktiv)	11.157	15.811	11.157	15.811

Herudover er der til effektiv porteføljestyling i markedsrentemiljøet anvendt aktiefutures med en samlet eksponering på 3.008 mio.kr. (-1.352 mio. kr. i 2017) og i gennemsnitsmiljøet 1.248 mio. kr. (-434 mio. kr. i 2017). Til afdækning af renterisiko på obligationsbeholdningen er der anvendt obligationsfutures med en samlet eksponering på -5.002 mio. kr. i markedsrente (-3.185 mio. kr. i 2017) og -11.737 mio. kr. i gennemsnitsrente (-8.328 mio. kr. i 2017). Da der foretages løbende afregning af gevinst/tab, er dagsværdien nul.

Note 12 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 12 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
2017					
Renteafdækningsinstrumenter mv.:					
Renteswaps		41.110	30.244	41.110	30.244
TRS		1	0	1	0
CAP's		291	363	291	363
Swaptions		301	292	301	292
CDS'er		404	0	404	0
Renteafdækningsinstrumenter, i alt		42.105	30.899	42.105	30.899
Valutabaserede afledte finansielle instrumenter		1.426	225	1.426	223
Afledte finansielle instrumenter, i alt		43.531	31.124	43.531	31.122
Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter		41.643		41.643	
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 13		1.888		1.888	
Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 18			31.124		31.122
Bogført værdi, netto (aktiv)		12.407		12.409	
		2018	2017	2018	2017
13 Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter					
3 i 1 Livspension					
Domicilejendom		226	210	0	0
Investeringssejendomme og energianlæg		8.186	6.263	0	0
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		-	-	43.166	42.636
Udlån til tilknyttede virksomheder		-	-	341	461
Kapitalandele i associerede virksomheder		1.492	1.161	354	299
Udlån til associerede virksomheder		188	197	144	154
Kapitalandele		40.512	41.192	5.397	6.532
Investeringsforeningsandele		455	466	455	466
Obligationer		35.379	32.823	34.679	31.480
Pantesikrede udlån		301	286	301	286
Indlån i kreditinstitutter		3.351	6.355	1.450	4.802
Afledte finansielle instrumenter, jf. note 12		1.471	1.888	1.471	1.888
Investeringsaktiver, i alt		91.561	90.842	87.758	89.005
Linkpension					
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		-	-	49	53
Kapitalandele		25	29	1	2
Investeringsforeningsandele		98	105	75	80
Indlån i kreditinstitutter		1	1	0	0
Obligationer		2	1	0	0
Investeringsaktiver, i alt		127	136	125	135
Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, i alt		91.688	90.978	87.883	89.140
14 Overskudskapital					
Overskudskapital primo		4.465	4.458	4.465	4.458
Udbetalt til kunder		-181	-177	-181	-177
Afkast for året		46	199	46	199
Overført fra egenkapital		-19	14	-19	14
Skyldig PAL		-2	-29	-2	-29
Overskudskapital, i alt		4.311	4.465	4.311	4.465

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
15	Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter				
	Ændringen i hensættelserne specificeres således				
	Forsikringshensættelser primo	111.790	110.409	111.790	110.409
	Kollektivt bonuspotentiale primo	-16.173	-14.149	-16.173	-14.149
	Risikomargen dækket af kollektivt bonuspotentiale primo	-196	-207	-196	-207
	Akkumuleret værdiregulering primo	-24.045	-24.548	-24.045	-24.548
	Retrospektive hensættelser primo	71.376	71.504	71.376	71.504
	Bruttopræmier	3.768	3.907	3.768	3.907
	Afkasttilskrivning før PAL	2.786	2.819	2.786	2.819
	PAL heraf	-259	-260	-259	-260
	Overført mellem klasse I og klasse III	-187	-288	-187	-288
	Depottilskud	0	101	0	101
	Forsikringsydelse	-6.263	-6.008	-6.263	-6.008
	Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	-166	-166	-166	-166
	Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-96	-116	-96	-116
	Kvoteforskydning Forenede Gruppeliv	37	-19	37	-19
	Andet	152	-97	152	-97
	Retrospektive hensættelser ultimo	71.148	71.375	71.148	71.375
	Akkumuleret værdiregulering ultimo	24.283	24.045	24.283	24.045
	Kollektivt bonuspotentiale ultimo	14.139	16.173	14.139	16.173
	Risikomargen dækket af kollektivt bonuspotentiale ultimo	215	196	215	196
	Hensættelser ultimo	109.785	111.790	109.785	111.790
	Ændring i hensættelser fordeler sig således				
	Ændring i hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter	2.005	-1.380	2.005	-1.380
	Udbetalt bonuskapital indsat på depot	62	59	62	59
	Kvoteforskydning Forenede Gruppeliv	37	-19	37	-19
	Ændring i hensættelser, Anden totalindkomst	1.319	-4.380	1.319	-4.380
	Ændring i hensættelser til markedsrenteprodukter jf. note 16	-1.982	-7.819	-1.982	-7.819
	Andet	0	0	0	0
	Ændring i hensættelser, resultatopgørelse	1.441	-13.540	1.441	-13.540
	Hensættelserne specificeres således				
	Rentegruppe A (gennemsnitlig grundlagsrente 3,5% - 4,5%)				
	Garanterede ydelser	2.809	2.941	2.809	2.941
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	30.976	32.155	30.976	32.155
	Kollektivt bonuspotentiale	1.999	2.090	1.999	2.090
	Rentegruppe A, i alt	35.784	37.185	35.784	37.185
	Rentegruppe B (gennemsnitlig grundlagsrente 2,5% - 3,5%)				
	Garanterede ydelser	1.958	1.983	1.958	1.983
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	5.260	4.800	5.260	4.800
	Kollektivt bonuspotentiale	1.126	976	1.126	976
	Rentegruppe B, i alt	8.343	7.759	8.343	7.759
	Rentegruppe C (gennemsnitlig grundlagsrente 1,5% - 2,5%)				
	Garanterede ydelser	605	589	605	589
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	13.119	12.767	13.119	12.767
	Individuelt bonuspotentiale	0	37	0	37
	Kollektivt bonuspotentiale	4.664	4.973	4.664	4.973
	Rentegruppe C, i alt	18.388	18.367	18.388	18.367

Note 15 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 15 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
Rentegruppe D (gennemsnitlig grundlagsrente 0,5% - 1,5%)					
	Garanterede ydelser	438	423	438	423
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	3.304	2.766	3.304	2.766
	Kollektivt bonuspotentiale	1.497	1.391	1.497	1.391
	Rentegruppe D, i alt	5.239	4.581	5.239	4.581
Rentegruppe E (gennemsnitlig grundlagsrente < 0,5%)					
	Garanterede ydelser	5	5	5	5
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	1	1	1	1
	Individuelt bonuspotentiale	6	6	6	6
	Kollektivt bonuspotentiale	9	9	9	9
	Rentegruppe E, i alt	22	21	22	21
Rentegruppe F (særlig ugaranteret)					
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	989	940	989	940
	Kollektivt bonuspotentiale	97	130	97	130
	Rentegruppe F, i alt	1.086	1.070	1.086	1.070
	Rentegrupper, i alt	68.862	68.982	68.862	68.982
Omkostningsgrupper					
	Kollektivt bonuspotentiale	126	122	126	122
	Omkostningsgrupper, i alt	126	122	126	122
Risikogrupper					
	Kollektivt bonuspotentiale	891	772	891	772
	Risikogrupper, i alt	891	772	891	772
Gruppelivsforsikring					
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	763	699	763	699
	Individuelt bonuspotentiale	1.607	1.683	1.607	1.683
	Kollektiv bonuspotentiale vedr. FG	70	43	70	43
	Gruppelivsforsikring, i alt	2.440	2.425	2.440	2.425
Risikomargen					
	Traditionel gennemsnitsrente	308	324	308	324
	Gruppelivsforsikring	56	47	56	47
	Risikomargen, i alt	364	370	364	370
Ugaranteret indirekte forsikring					
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	33.443	33.450	33.443	33.450
	Kollektivt bonuspotentiale	3.658	5.669	3.658	5.669
	Ugaranteret indirekte forsikring, i alt	37.101	39.118	37.101	39.118
	Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter, i alt	109.785	111.790	109.785	111.790
Total					
	Garanterede ydelser	5.815	5.942	5.815	5.942
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	53.649	53.429	53.649	53.429
	Individuelt bonuspotentiale	6	43	6	43
	Kollektivt bonuspotentiale	10.410	10.462	10.410	10.462
	Gruppelivsforsikring	2.440	2.425	2.440	2.425
	Risikomargen	364	370	364	370
	Ugaranteret indirekte forsikring	37.101	39.118	37.101	39.118
	Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter, i alt	109.785	111.790	109.785	111.790

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
16	Hensættelser til markedsrenteprodukter				
	Ændringen i 3 i 1 Livspension kontraktens hensættelser kan specificeres således				
	3 i 1 Livspensions hensættelser primo	82.587	74.791	82.587	74.791
	Bruttopræmier	5.467	4.845	5.467	4.845
	Investeringsafkast før PAL	-1.476	5.688	-1.476	5.688
	Overført mellem klasse I og klasse III	187	288	187	288
	Depottilskud ved overførsel	207	323	207	323
	PAL af afkast og depottilskud	216	-917	216	-917
	Forsikringsydelse	-2.495	-2.326	-2.495	-2.326
	Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	-81	-78	-81	-78
	Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-34	-27	-34	-27
	3 i 1 Livspension hensættelser ultimo	84.578	82.587	84.578	82.587
	Ændringen i Linkpension kontraktens hensættelser kan specificeres således				
	Unit-linked hensættelser primo	152	130	152	130
	Bruttopræmier	16	32	16	32
	Investeringsafkast før PAL	-7	13	-7	13
	PAL	0	-2	0	-2
	Forsikringsydelse	-16	-21	-16	-21
	Linkpension hensættelser ultimo	144	152	144	152
	Hensættelser til markedsrenteprodukter, i alt	84.722	82.740	84.722	82.740
	Forsikringerne er tegnet uden garanti om minimumsforrentning.				
	Ændring i hensættelser til markedsrenteprodukter fordeler sig således				
	Ændring i hensættelser i alt	1.982	7.819	1.982	7.819
	Heraf:				
	Overført mellem klasse I og klasse III	-187	-288	-187	-288
	Depottilskud ved overførsel til markedsrente	-207	-323	-207	-323
	Ændring i hensættelser, resultatopgørelse	1.589	7.208	1.589	7.208
	Fortjenstmargen på livsforsikringskontrakter udgør nul kroner, da al fortjeneste tilgår kunderne.				
17	Gæld til kreditinstitutter				
	Repoer	22.126	20.870	22.126	20.870
	Bankgæld	4.346	3.137	2.263	2.256
	Gæld til kreditinstitutter, i alt	26.471	24.007	24.388	23.126
	Af bankgælden og prioritetsgælden (indekslån) forfalder i det kommende år	26.471	24.007	24.388	23.126
	Efter 5 år er restgælden (indekseret)	0	0	0	0
18	Anden gæld				
	Afledte finansielle instrumenter, jf. note 12	31.223	31.124	31.215	31.122
	Gæld vedrørende obligationskøb	95	906	95	900
	Gæld vedrørende afvikling af repoer	2.682	4.081	2.682	4.081
	Diverse finansiell gæld	247	1.099	228	18
	Feriepengeforpligtelse	51	47	0	0
	Skyldig pensionsafkastskat mv.	783	1.704	349	1.332
	Anden gæld, i alt	35.081	38.961	34.569	37.452

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
19	Eventualforpligtelser				
	Indgåede aftaler om deltagelse i senere investeringer i fonde mv. (investeringstilsagn) udgør	12.740	12.031	3.540	810
	Endnu ikke indbetalte kapitalforhøjelser i tilknyttede virksomheder, som moderselskabet har forpligtet sig til at indbetale, udgør	-	-	9.681	7.374
	Retssag vedrørende selskabet Tribune, der er solgt i 2007 og som senere er gået konkurs.	3	3	3	3
	De sambeskattede selskaber indgår i a conto skatteordningen. Sampension Livsforsikring A/S hæfter som administrationselskab solidarisk med de sambeskattede selskaber for den del af skatten samt tillæg og renter, der vedrører det enkelte selskab.				
	Momsreguleringsforpligtelse vedrørende ejendomme	10	14	-	-
	Moderselskabet hæfter solidarisk med de øvrige ejerselskaber for forsikringsmæssige forpligtelser vedrørende samtlige policer administreret af Forenede Gruppeliv A/S.				
	Sampension KP Danmark A/S hæfter solidarisk med de øvrige ejere for den samlede gæld og forpligtelse i Scandinavian Center I/S, Århus.				
	Den samlede gæld og forpligtelse udgør ifølge årsrapporten	31	28	-	-
	Forpligtelser vedrørende indgåede leasingaftaler udgør	3	3	-	-
	Eventualforpligtelser, i alt	12.786	12.079	13.224	8.187

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2018	2017	2018	2017
20	Pantsætninger				
	Sampension Livsforsikring A/S har stillet sikkerhed for Sampension KP International A/S koncernen	27	13	27	13
	Margindeponeringer vedrørende futures	666	343	666	343
	Obligationer solgt som led i repogæld	17.060	11.676	17.060	11.676
	Til dækning af "Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter i alt" er der registreret nettoaktiver for	200.269	201.151	200.269	201.151
	Beløbet vedrører følgende poster:				
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder			61.260	61.033
	Udlån til tilknyttede virksomheder			2.523	1.939
	Kapitalandele			14.651	13.092
	Investeringsforeningsandele			13.166	14.281
	Obligationer			98.409	95.120
	Afledte finansielle instrumenter			10.260	15.686
	Registrerede aktiver, i alt			200.269	201.151
	Heraf vedrørende markedsrenteprodukter			84.722	82.740
21	Koncerninterne transaktioner				
	Selskabets samlede administration sker i henhold til administrationsaftalen med Sampension Administrationselskab A/S, der varetager samtlige administrative funktioner. Administrationen omfatter således både forsikrings- og investeringsvirksomhed.				
	Selskabet betaler et administrationsvederlag, som er fordelt på forsikringsmæssige driftsomkostninger og på administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed med henholdsvis 163 mio.kr. (143 mio. kr. i 2017) og 288 mio. kr. (258 mio. kr. i 2017).				
	Løbende koncerninterne transaktioner:				
	Administrationsaftaler			452	401
	Aftaleindskud (højeste månedlige saldo)			6.798	5.477
	Renter mv.			26	34

Ydelserne leveres på markedsvilkår.

For tilknyttede og associerede virksomheder henvises til note 11 med specifikation af koncerninterne udlån samt til specifikation af kapitalandele side 61.

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	Mio. kr.	MODERSELSKAB	
		2018	2017
22	Realiseret resultat for rente-, omkostnings- og risikogrupper		
	Rentegrupper, i alt		
	Investeringsafkast før PAL	2.239	2.280
	Ændring i markedsværdiregulering	-238	503
	Tilskrevet grundlagsrente	-1.191	-1.210
	Andet	-106	113
	Realiseret renteresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	704	1.687
	Pensionsafkastskat	-298	-228
	Til fordeling efter pensionsafkastskat	406	1.459
	Tilskrevet bonus	-347	-340
	Overført til kollektivt bonuspotentiale, rentegrupper	-54	-827
	Investeringsafkast og risikoforrentning til kapitalgrundlaget	5	291
	Omkostningsgrupper, i alt		
	Omkostningsbidrag	393	419
	Faktiske administrationsomkostninger	-170	-150
	Realiseret omkostningsresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	223	269
	Tilskrevet bonus	-220	-249
	Overført til kollektivt bonuspotentiale, omkostningsgrupper	-4	-21
	Omkostningsresultat, som dækkes af egenkapitalen	-1	-1
	Omkostningsresultat i pct. i forhold til forsikringsmæssige hensættelser	0,00%	0,01%
	Risikogrupper, i alt		
	Realiseret risikoresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	-191	-204
	Tilskrevet bonus	306	402
	Overført til kollektivt bonuspotentiale, risikogrupper	-116	-199
	Risikoresultat, som dækkes af kapitalgrundlaget	0	0
	Risikoresultat i pct. i forhold til forsikringsmæssige hensættelser	0,06%	0,11%

23 Oversigt over beholdninger og afkast

Beholdninger og afkast Mio. kr.	Markedsværdi		Afkast 2018 i pct. p.a.
	Primo	Ultimo	
Gennemsnitsrente			
Traditionel gennemsnitsrente			
Grunde og bygninger	4.269	3.940	10,3%
Noterede kapitalandele	5.916	3.489	-4,3%
Unoterede kapitalandele	4.048	3.740	8,8%
Kapitalandele, i alt	9.964	7.229	2,0%
Stats- og realkreditobligationer	35.721	39.398	1,3%
Indeksobligationer	1.472	1.784	0,0%
Kreditobligationer og Emerging Markets-obligationer	9.784	11.647	1,3%
Udlån mv.	1.240	841	0,8%
Obligationer og udlån mv., i alt	48.218	53.670	1,3%
Tilknyttede og associerede virksomheder	497	493	-0,8%
Øvrige investeringsaktiver	-2.644	-6.967	-1,0%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af netto- ændringen af aktiver og forpligtelser	16.876	18.778	6,8%
Total	77.181	77.143	3,0%
Ugaranteret genforsikring			
Grunde og bygninger	3.641	4.071	10,1%
Noterede kapitalandele	12.459	11.277	-8,0%
Unoterede kapitalandele	2.873	2.824	6,0%
Kapitalandele, i alt	15.331	14.101	-5,2%
Stats- og realkreditobligationer	4.245	2.990	-2,3%
Indeksobligationer	11.495	10.998	-0,4%
Kreditobligationer og Emerging Markets-obligationer	4.170	4.768	0,5%
Udlån mv.	103	70	0,3%
Obligationer og udlån mv., i alt	20.013	18.826	-0,5%
Øvrige investeringsaktiver	-147	141	-16,8%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af netto- ændringen af aktiver og forpligtelser	187	-249	-
Total	39.026	36.890	-2,7%
Markedsrente			
Grunde og bygninger	10.536	12.423	10,1%
Noterede kapitalandele	28.930	27.561	-6,3%
Unoterede kapitalandele	8.269	8.805	6,0%
Kapitalandele, i alt	37.199	36.366	-3,4%
Stats- og realkreditobligationer	23.765	21.814	1,4%
Indeksobligationer	1.063	1.180	0,0%
Kreditobligationer og Emerging Markets-obligationer	10.019	11.908	0,0%
Udlån mv.	750	531	0,3%
Obligationer og udlån mv., i alt	35.596	35.434	0,9%
Øvrige investeringsaktiver	-163	891	-
Afledte finansielle instrumenter til sikring af netto- ændringen af aktiver og forpligtelser	346	-718	-
Total	83.514	84.395	-1,7%

Specifikationerne er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse § 96 og kan ikke umiddelbart afstemmes med regnskabs tal. Årsafkastet er beregnet som daglige tidsvægtede afkast.

Noter til regnskabet (fortsat)

24 Markedsrenteprodukt, afkast mv. pr. investeringsprofil

	2018			2017		
	Pct. af gennemsnitlige hensættelser	Afkast i pct.	Risiko	Pct. af gennemsnitlige hensættelser	Akast i pct.	Risiko
Livscyklusproduktet 3 i 1 Livspension						
Investeringsprofil med høj risiko						
År til pension						
30 år	0,03%	-5,7%	4,50	0,04%	13,3%	4,75
15 år	0,07%	-3,9%	4,25	0,08%	10,3%	4,50
5 år	0,05%	-1,8%	3,75	0,03%	7,3%	3,75
5 år efter	0,00%	-0,8%	3,50	0,01%	5,8%	3,50
Investeringsprofil med moderat risiko						
År til pension						
30 år	0,66%	-3,9%	4,25	0,73%	11,2%	4,50
15 år	2,65%	-2,4%	3,75	3,13%	8,5%	4,25
5 år	3,75%	-0,8%	3,50	3,86%	5,9%	3,75
5 år efter	1,49%	0,2%	3,25	1,15%	4,5%	3,25
Investeringsprofil med lav risiko						
År til pension						
30 år	0,00%	-2,4%	3,75	0,01%	8,7%	4,25
15 år	0,02%	-1,5%	3,50	0,01%	6,8%	3,75
5 år	0,02%	-0,4%	3,25	0,01%	4,8%	3,50
5 år efter	0,00%	0,4%	2,50	0,00%	4,2%	3,25

Der er taget udgangspunkt i en pensionsalder på 65 år.

25 Supplerende nøgletal for produkter i moderselskabet

	2018		2017	
	Afkast i pct.	Bonusgrad i pct.	Afkast i pct.	Bonusgrad i pct.
Traditionel gennemsnitsrente				
Rentegruppe A (gns. grundlagsrente 3,5% - 4,5%)	3,7%	12,3%	3,0%	12,1%
Rentegruppe B (gns. grundlagsrente 2,5% - 3,5%)	3,2%	26,9%	2,8%	24,9%
Rentegruppe C (gns. grundlagsrente 1,5% - 2,5%)	2,7%	43,6%	2,5%	47,3%
Rentegruppe D (gns. grundlagsrente 0,5% - 1,5%)	2,7%	49,1%	2,5%	52,6%
Rentegruppe E (gns. grundlagsrente < 0,5%)	2,7%	118,0%	2,5%	120,8%
Rentegruppe F (særlig ugaranteret)	-0,1%	9,8%	3,4%	13,8%
Ugaranteret indirekte forsikring	-2,6%	10,9%	6,4%	16,9%
Forrentning af kundernes midler efter omkostninger før skat				
Inkluderer afkast af overskudskapital		I alt i pct.		I alt i pct.
Traditionel gennemsnitsrente		3,0%		2,8%
Ugaranteret indirekte forsikring		-2,6%		6,3%
Markedsrente (3 i 1 Livspension)		-1,8%		7,3%

Gruppelivsforsikring indgår ikke i beregningerne, da oplysningerne ikke er relevante for dette produkt

26 5 års hovedtal for koncern og 5 års hoved- og nøgletal for moderselskab

Mio. kr.	2018	2017	2016	2015	2014
5 års hovedtal for koncern					
Præmier	9.251	8.784	9.017	8.597	7.758
Forsikringsydelse	-9.107	-8.646	-8.100	-7.228	-7.202
Investeringsafkast	-800	12.599	14.371	3.225	25.991
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-172	-170	-171	-177	-179
Forsikringsteknisk resultat	-88	-110	-191	-189	79
Årets samlede totale resultat, moderselskabets andel	-45	41	-147	-324	-228
Årets samlede totale resultat, minoritetsaktionærens andel	-599	2.185	79	-57	322
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	194.507	194.530	185.330	171.587	167.143
Overskudskapital	4.311	4.465	4.458	4.196	3.754
Egenkapital, moderselskabets andel	3.571	3.616	3.575	3.722	4.049
Egenkapital, minoritetsaktionærens andel	10.426	11.568	985	3.250	5.201
Aktiver, i alt	274.886	277.704	268.154	253.078	263.106
5 års hovedtal for moderselskab					
Præmier	9.251	8.784	9.017	8.597	7.758
Forsikringsydelse	-9.107	-8.646	-8.100	-7.228	-7.202
Investeringsafkast	-249	10.382	14.188	3.021	25.548
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-172	-170	-171	-177	-179
Forsikringsteknisk resultat	-88	-110	-285	-378	-389
Årets samlede totale resultat, moderselskabets andel	-45	41	-147	-324	-228
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	194.507	194.530	185.330	171.587	167.143
Overskudskapital	4.311	4.465	4.458	4.196	3.754
Egenkapital, moderselskabets andel	3.571	3.616	3.575	3.722	4.049
Aktiver, i alt	262.283	266.023	267.658	249.624	257.499
Der henvises til anvendt regnskabspraksis. Resultattallene indeholder beløb på Anden totalindkomst.					
5 års nøgletal for moderselskab					
Afkastnøgletal					
Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter	1,1%	4,0%	8,7%	0,6%	22,8%
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter	-1,7%	7,5%	7,2%	3,6%	9,0%
Risiko på afkast relateret til markedsrenteprodukter	3,75	4,25	4,25	3,75	3,25
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af hensættelser	0,09%	0,09%	0,10%	0,10%	0,12%
Omkostninger i kr. pr. forsikret	389	387	397	412	401
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning efter skat	-1,3%	1,2%	-4,0%	-8,5%	-5,5%
Forrentning af overskudskapital	1,1%	4,5%	4,3%	3,5%	6,3%

Der henvises til nøgletsdefinitioner side 69.

Hovedtal før 1. januar 2016 er ikke tilpasset ny regnskabsbekendtgørelse af 27.07.2015, da dette ikke er praktisk muligt.

27 Risikostyring og følsomhedsoplysninger

Den samlede styring af investeringsaktiver og livsforsikringshensættelser har til formål at sikre kunderne det størst mulige afkast og de bedst mulige forsikringsdækninger under behørig hensyntagen til risikoen. Målsætningen for styring af de kortsigtede risici er blandt andet, at investeringspolitikken og risikoafdækningen tilsammen skal sikre tilstrækkelige reserver til, at den solvensmæssige overdækning er komfortabel og til, at risikoen for ydelsesnedsættelse er begrænset.

Bestyrelsen har besluttet appetitten for de væsentligste risici i politikker og retningslinjer, og derved fastlagt et overordnet niveau for risikotagning og risikoafdækning. Der rapporteres løbende på overholdelse af de udstukne rammer, og som led i processen for vurdering af egen risiko og solvens tager bestyrelsen stilling til risikoprofilen samt overholdelse af risikoappetitten.

I det følgende er der redegjort for håndteringen af de væsentligste risikofaktorer.

FINANSIELLE RISICI

Markedsrenteprodukter og ugaranteret genforsikring

Finansielle risici for markedsrenteprodukterne 3 i 1 Livspension og Linkpension samt for ugaranteret genforsikring påhviler henholdsvis forsikringstagerne og kommunerne. Disse risici påvirker derfor ikke kapitalgrundlaget (egenkapital og overskudskapital).

Den aldersbestemte allokering i 3 i 1 Livspension er overordnet fastsat ved årgangspuljers allokering på basisfonde. Der anvendes 3 basisfonde til 3 i 1 Livspension: Obligationer, aktier og alternative investeringer. Kunderne i 3 i 1 Livspension kan vælge mellem tre forskellige investeringsprofiler, lav, moderat og høj risikoprofil.

For 3 i 1 Livspension er målsætningen at maksimere afkastet, så de yngste årgange opnår et afkast tæt på afkastet i aktiemarkedet med en mindre risiko gennem en vis risikospredning. De ældste årgange har en risiko tæt på afkastet på obligationsmarkedet med et højere forventet afkast gennem en vis risikospredning. Allokeringen mellem basisfondene for de enkelte årgange er fastlagt af bestyrelsen.

For ugaranteret genforsikring fastlægges aktivallokeringen ud fra kommunernes forventede fremtidige pensionsudbetalinger. Tjenestemandspensioner reguleres med lønudviklingen, og derfor investeres nært forestående pensionsudbetalinger primært i aktiver med en lav grad af risiko, der samtidig afdækker risiko for stigende inflation. Der investeres overvejende i børsnoterede aktier og til dels alternative aktivklasser for ydelser, der ligger længere ude i fremtiden. Der anvendes de samme tre basisfonde som for 3 i 1 Livspension, og derudover indgår også en inflationsbasisfond.

Bestyrelsen har fastsat rammer for, hvilke typer af investeringer basisfondene må indeholde samt for de enkelte årganges fordeling af investeringer på basisfonde. Herudover har bestyrelsen også sat rammer for markedsrisikoen i basisfondene.

Traditionel gennemsnitsrente og kapitalgrundlaget

Markedsrisikoen i det traditionelle gennemsnitsrenteprodukt afhænger af samspillet mellem investeringsaktiverne, livsforsikringsforpligtelserne og kapitalgrundlaget. Hvis årets investeringsafkast ikke er tilstrækkeligt til at fastholde niveauet af bonuspotentialerne, dækkes underskuddet først af kollektivt bonuspotentiale og dernæst af individuelt bonuspotentiale. Er der herefter stadig et underskud, kan ydelserne nedsættes for de ugaranterede policer, mens kapitalgrundlaget dækker for de garanterede policer.

Bestyrelsen har fastsat rammerne for den overordnede investeringspolitik og for de finansielle risici. Den overordnede risiko holdes på et begrænset niveau, dels ved at sikre en passende risikospredning på overordnede aktivklasser, dels ved rammer for den samlede Value-at-Risk (VaR). Med udgangspunkt i Sampensions egenudviklede model beregnes VaR som det mindste af de største tab, som indtræder med en given, lav sandsynlighed over en bestemt tidshorison.

Sampension Liv anvender Solvens II diskonteringsrentekurven inkl. volatilitetsjustering til opgørelse af livsforsikringshensættelserne. Diskonteringsrentekurven baseres på markedsrenter indtil 20-års punktet, hvorefter kurven konvergerer mod en ultimativ forwardrente svarende til de langsigtede forventninger til inflation og realvækst. VA-tillægget har til formål at mindske sårbarheden overfor markedsvolatilitet og derved begrænse procyklisk investeringsadfærd. Den europæiske tilsynsmyndighed, EIOPA, har besluttet en ændring til metoden for beregning af VA-tillægget fra 1. kvartal 2019, der betyder at tillægget bedre afspejler optioner i danske realkreditobligationer.

Det tilstræbes at afdække diskonteringsrentekurven bedst muligt for at sikre stabile reserver på kort sigt. Det medfører, at de anvendte renteinstrumenter er kortere end, hvis målet var at afdække en markedskonform værdiansættelse af de forventede fremtidige betalinger. Da det ikke er muligt at fastsætte investeringsrammer, der tager højde for både markedskonform- og regulatorisk renterisiko, har bestyrelsen valgt en afdækningsstrategi, der er målrettet den regulatoriske renterisiko.

Sampension Liv investerer i illikvide aktiver, hvor værdiansættelsen og risikomålingen er præget af større usikkerhed end på fx børsnoterede aktier. Illikviditet medfører risiko for tab, hvis aktiver skal sælges med en kort tidsfrist, og bestyrelsen har derfor fastsat rammer for investeringer i illikvide aktivklasser, der afspejler dette hensyn. Aktuelt overstiger beholdningen af likvide aktiver langt de årlige betalingsforpligtelser, hvorfor der er meget lav sandsynlighed for at blive nødsaget til at sælge på ufordelagtige vilkår.

Investeringsaktiver vedrørende selskabets kapitalgrundlag investeres sammen med investeringsaktiver tilknyttet det traditionelle gennemsnitsrentemiljø, dog eksklusive afdækningsporteføljerne.

Afdækning af finansielle risici

Visse finansielle risici styres ved hjælp af afledte finansielle instrumenter. Det gælder især for traditionel gennemsnitsrente, hvor renterisikoen på pensionsforpligtelserne i høj grad afdækkes ved brug af renteswaps, swaptioner samt statsobligationer. Herudover anvendes renteswaps og futures i den aktive styring af renterisikoen på obligationsbeholdningen.

Sampension Liv afdækker valutakursrisiko på investeringer denomineret i udenlandsk valuta, såfremt værdien af den enkelte valuta udgør over 2 % af de samlede investeringsaktiver. For andre valutaer end DKK og EUR foretages afdækning af valutaeksposeringen inden for en ramme på mellem 50-100 % afhængigt af aktivet.

Sampension Liv er også eksponeret overfor modpartsrisiko, dvs. risiko for at lide tab, fordi en modpart i finansielle kontrakter ikke kan leve op til sine forpligtelser. Modpartsrisici styres gennem sikkerhedsstillelse og rammer for nettomellemværendet med de relevante finansielle institutioner. Der er tillige fastsat rammer for størrelsen af enkeltinvesteringer og større koncentrationsrisici. For eksempel er der fastsat rammer for den samlede eksponering mod en stat, en regional myndighed, en virksomhed eller en koncernforbunden gruppe af virksomheder.

Målsætning om at opnå størst mulig sikkerhed for at undgå ydelsesnedsættelse

Sampension Liv har afskaffet størstedelen af ydelsesgarantierne. Sampension Liv søger fortsat at tilrettelægge investeringerne i traditionel gennemsnitsrente, så der er størst mulig sikkerhed for, at det ikke bliver nødvendigt at nedsætte de policemæssige ydelser. Denne målsætning inddrager såvel en kort som en længere tidshorizont.

På den korte horisont er vægten lagt på at begrænse risikoen for en negativ værdibevægelse på aktiverne relativt til værdien af forpligtelserne opgjort under forudsætning af, at policydelser ikke nedsættes. På den længere horisont inddrages det forhold, at et højere forventet løbende afkast vil reducere risikoen for, at policydelser må sættes ned.

For renteafdækningen af policydelser tegnet med de højeste grundlagsrenter er der lagt stor vægt på at beskytte markedsværdien af forpligtelserne mod rentebevægelser. For policydelser tegnet med lavere grundlagsrente er der lagt nogen vægt på at beskytte markedsværdien af forpligtelserne mod rentebevægelser, men det tillades, at renterisikoen ikke er fuldt afdækket. Dette er valgt med henblik på at begrænse risikoen for, at kunderne fastlåses med lave kontorenter, hvis markedsrenterne stiger.

Samlet set er der tale om en konservativ investeringsprofil i traditionel gennemsnitsrente, hvor der er lagt mest vægt på at reducere den kortsigtede risiko for ydelsesnedsættelse. Dette sker gennem anbringelse af størstedelen af investeringsmidlerne i forholdsvis sikre obligationer. Samtidig investeres der også – omend i begrænset omfang – i aktiver med et højere forventet afkast og en tilhørende højere risiko. Derved opnås samtidig en risikospredningsgevinst, som kommer det traditionelle gennemsnitsrentemiljø til gode. Risikorammerne hertil er dog begrænsede, så afkastpotentialet ud over de udmeldte ydelser er ligeledes begrænset.

Note 27 fortsat

FORSIKRINGSRISICI

Forsikringsrisici for gennemsnitsrentemiljøet omfatter risikoen for stigninger i levetid, ændringer i invalidehyppighed, omskrivning til fripolice, tilbagekøb og pensioneringstidspunkt. De forskellige risikoelementer analyseres løbende.

En forøgelse af levetiden vil betyde, at de løbende pensionsydelse skal udbetales over en længere år-række. I Sampension Liv opgøres hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter i overensstemmelse med Finanstilsynets model for levetidsforudsætninger, der dels baseres på selskabets egne erfaringer og dels på Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer.

Alle risikosummer dækkes for egen regning. Der er ikke indgået genforsikringskontrakter på pensionsforsikring. Risikosummen er forskellen mellem den opsparede reserve og den reserve, der skal afsættes til fremtidige betalinger ved invaliditet og død.

OPERATIONELLE RISICI

Selskabets operationelle risici er risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Det er ledelsens vurdering, at Sampension Liv ikke løber væsentlige operationelle risici. For at reducere operationelle risici er der i relation til såvel pensionsvirksomheden som investeringsvirksomheden etableret forretningsgange, som sikrer, at risiciene overvåges og minimeres. Herudover er der for visse aktivtyper tegnet forsikringsdækning. Der sker løbende registrering af operationelle hændelser samt opfølgning og rapportering af disse til revisions- og risikoudvalget, og under særlige omstændigheder også direkte til bestyrelsens formandsskab.

OUTSOURCING

Sampension Liv har outsourcet opgaver på kritiske eller vigtige aktivitetsområder for at opnå omkostningsbesparelser, adgang til kompetence inden for investeringsforvaltning, etc. Bestyrelsen har fastsat retningslinjer for outsourcing af kritiske eller vigtige aktivitetsområder for at sikre en betryggende håndtering af de risici, der er forbundet med outsourcing, herunder at outsourcingaftaler og -aktiviteter behandles efter bestyrelsens retningslinjer og gældende lovgivning om outsourcing.

Retningslinjerne sikrer, at bestyrelsen involveres i beslutning om outsourcing, at krav til leverandørens evne og kapacitet er opfyldt, at en række forhold og krav til leverandøren iagttages ved kontraktindgåelse, samt at Finanstilsynet orienteres om outsourcingaftalen. I forhold til de outsourcete aktiviteter er der etableret de fornødne procedurer, som sikrer en løbende overvågning af leverandørens ydelser i tid, kvalitet og kvantitet i henhold til relevant outsourcingaftale og gældende regler.

Den løbende overvågning af outsourcete aktiviteter reguleres i forretningsgange, som sikrer rapportering til relevante ledelsesmæssige fora og bestyrelsen om leverandørens opgavevaretagelse f.eks. ved løbende driftsrapporter, møder, stikprøvekontroller, revisorerklæringer mv.

RAPPORT OM SOLVENS OG FINANSIEL SITUATION

Selskabets risikostyring er uddybende beskrevet i Rapport om Solvens og Finansiell Situation – den såkaldte SFCR. Rapporten er offentlig tilgængelig og kan findes på sampension.dk/solvens.

Kapitalandele

Mio. kr.	Ejerandel (%)		Resultat i årsrapporten		Egenkapital i årsrapporten		Indgår i årsrapport
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	
Tilknyttede virksomheder							
Administration							
Sampension Administrationsselskab A/S, Gentofte	94,0	94,0	-4	1	524	529	493
Investeringsrådgivning							
Sampension Alternative Asset Management A/S, Gentofte	0,0	100,0	0	0	0	35	-
Ejendomsvirksomhed og energianlæg							
Sampension KP Danmark A/S, Gentofte	100,0	100,0	658	634	6.266	5.618	6.266
Frederiksholms Kanal 6 P/S, Gentofte	100,0	100,0	-7	-7	77	83	-
Frederiksholms Kanal 6 Komplementar ApS, Gentofte ¹⁾	0,0	100,0	0	0	0	0	-
Lyngby Søpark ApS, Gentofte ¹⁾	0,0	100,0	0	27	0	85	-
Bernstorffsvej 135 ApS, Gentofte ¹⁾	0,0	100,0	0	16	0	48	-
K/S Strømmen, Ålborg	95,0	95,0	9	6	89	87	-
Strømmen Komplementar ApS, Ålborg ¹⁾	0,0	96,0	0	0	0	0	-
Sampension Student Housing I A/S, Ålborg ¹⁾	0,0	100,0	0	35	0	87	-
Sampension Student Housing II A/S, Ålborg ¹⁾	0,0	100,0	0	15	0	37	-
Sampension Student Housing IV A/S, Ålborg ¹⁾	0,0	100,0	0	7	0	36	-
Ejendomsselskabet Hedeager Holding P/S, Hedeager	97,8	97,8	119	19	414	294	
K/S Kristensen Partners V., Ålborg ²⁾	95,0	95,0	11	4	148	116	
Sampension KP International A/S, Gentofte	100,0	100,0	191	-9	981	797	970
Fallcorner BV, Holland ⁴⁾	90,0	90,0	99	9	147	44	-
KP CE s.a., Frankrig	100,0	100,0	108	9	384	274	-
Sampension Renewables P/S, Gladsaxe ²⁾	100,0	100,0	23	-51	594	464	594
Sampension Renewables GP ApS, Gladsaxe	100,0	100,0	0	0	0	0	0
Ulvemosen Wind Park ApS, Gladsaxe	100,0	100,0	1	14	308	301	317
Investeringsvirksomhed							
Sampension Forestry K/S, Gentofte ³⁾	100,0	100,0	51	-506	3.251	3.309	3.251
Sampension Global Real Estate K/S, Gentofte ³⁾	100,0	100,0	972	-145	7.845	5.389	7.845
Sampension US Real Estate I, L.P., USA ⁴⁾	88,5	95,7	188	18	1.203	777	-
Sampension US Real Estate II, L.P., USA ⁴⁾	84,0	69,4	-34	-3	765	393	
Mermaid Homes L.P., USA ⁴⁾	89,7	89,7	20	0	327	308	
Sampension Private Equity K/S, Gentofte ³⁾	100,0	100,0	923	746	7.951	7.028	7.951
Sampension Structured Credit K/S, Gentofte ³⁾	100,0	100,0	66	76	1.969	4.403	1.969
SP-Svea AB, Sverige	100,0	-	0	0	0	0	0
Komplementarselskabet Alternative Investments ApS, Gentofte	100,0	100,0	0	0	3	3	3
Kapitalforeningen SAMPENSION INVEST, København V:							
GEM II	83,4	83,4	-226	888	3.932	3.964	3.279
Obligationer	100,0	100,0	2	-1	163	162	163
Danske aktier II	89,4	89,9	-463	486	2.875	3.488	2.570
Aktieindeks Enhanced	77,5	78,8	-2.056	3.850	17.891	20.898	13.865
Aktieindeks	78,1	77,9	-1.734	4.534	19.329	22.465	15.090
GEM Enhanced	73,5	67,3	-247	434	1.901	1.702	1.398
Danske aktier I	72,1	72,1	-107	143	1.215	1.321	876
Tilknyttede virksomheder							66.900
Heraf markedsrenteprodukter							43.215
Tilknyttede virksomheder, i alt							23.684

Se signaturforklaringer næste side.

Kapitalandele

Mio. kr.	Ejerandel (%)		Resultat i årsrapporten		Egenkapital i årsrapporten		Indgår i årsrapport
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	
Associerede virksomheder							
Ejendomsvirksomhed							
Refshaleøen Holding A/S, København ⁴⁾	39,0	39,0	0	145	1.400	1.290	545
Interessentskabet af 23. december 1991, Danmark	42,5	42,5	41	36	933	937	453
K/S Kristensen Partners I , Danmark ⁴⁾	36,3	36,3	210	54	624	738	209
Kristensen Partners I ApS, Danmark ⁴⁾	36,3	36,3	0	-	0	-	0
Britannia Invest A/S, Danmark ⁴⁾	21,9	21,9	124	145	1.475	1.310	324
DEAS Invest I Holding A/S, Danmark ⁴⁾	33,3	33,3	122	19	752	606	251
Komplementarselskabet Industri Udvikling II A/S, Danmark ⁴⁾	20,0	20,0	-	-	1	1	0
Panda Power Annex, USA ⁴⁾	39,6	39,8	-127	-	665	1.215	263
PMM Global III, Danmark ⁴⁾	20,5	20,5	191	110	1.634	1.630	325
Ejendomsselskabet Vodroffsvej 26 P/S, København ⁴⁾	50,0	50,0	5	-24	6	2	3
OPP Vejle P/S, Danmark	33,3	33,3	24	21	46	22	15
Komplementarselskabet OPP Vejle ApS, Danmark	33,3	33,3	0	0	0	0	0
OPP Retten i Svendborg P/S, Danmark	33,3	33,3	3	4	12	9	4
Komplementarselskabet OPP Retten i Svendborg ApS, Danmark	33,3	33,3	0	0	0	0	0
OPP Slagelse Sygehus P/S, Danmark	25,0	25,0	15	0	30	15	8
Komplementarselskabet Slagelse Sygehus ApS, Danmark ⁴⁾	25,0	25,0	0	0	0	0	0
OPP HoldCo ApS, Danmark ⁴⁾	50,0	50,0	0	-12	17	17	8
Greystar UK Multifamily Unit Trust, England ⁴⁾	45,0	45,0	-6	-	37	-	39
Associerede virksomheder							2.448
Heraf markedsrenteprodukter							1.492
Associerede virksomheder, i alt							956

1) Fusioneret med Sampension KP Danmark A/S i 2018.

2) Inklusive datterselskaber.

3) Tilknyttede virksomheder, som er 100 % ejede kommanditselskaber, offentliggør ikke selvstændige årsrapporter under henvisning til bestemmelserne i årsregnskabsloven.

4) Resultat er indarbejdet på baggrund af modtagne rapporteringer.

På selskabets hjemmeside sampension.dk/aktiver findes en oversigt over Sampensions samlede aktieportefølje.

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 for Sampension Livsforsikring A/S.

Årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Koncernregnskabet og årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter for regnskabsåret 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og moderselskabets aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og moderselskabet kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Hellerup, den 1. marts 2019

Direktionen

Hasse Jørgensen
Adm. direktør

/ Morten Lund Madsen
Direktør for økonomi

Bestyrelsen

Jørn Pedersen
(Formand)

Kim Simonsen
(Næstformand)

Anne Mette Barfod

Rita Bundgaard

Martin Damm

René Nielsen

Torben Henning Nielsen

Bodil Marie Otto

Hans Christen Østerby

Annett Schultz (ME)

John Helle (ME)

Søren Sperling (ME)

Morten Lundsgaard (ME)

Majbritt Pedersen (ME)

(ME): Medarbejdervalgt

Intern revisions revisionspåtegning

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet for Sampension Livsforsikring A/S giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed for så vidt angår årsregnskabet for koncern og moderselskab.

Vores konklusion er i overensstemmelse med vores revisionsprotokollat til revisions- og risikoudvalget samt bestyrelsen.

Den udførte revision

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Sampension Livsforsikring A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision vedrørende planlægning og udførelse af revisionsarbejdet.

Vi har planlagt og udført revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vi har deltaget i revisionen af alle væsentlige og risikofyldte områder.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Hellerup, den 1. marts 2019

Gert Stubkjær
Koncernrevisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Sampension Livsforsikring A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisions- og risikoudvalget samt bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

Sampension Livsforsikring A/S' koncernregnskab og årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 omfatter resultat- og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg

Vi blev første gang valgt som revisor for Sampension Livsforsikring A/S den 30. maj 2000 for regnskabsåret 2000. Vi er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 19 år til og med regnskabsåret 2018.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
<p>Måling af hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter</p> <p>Koncernen har hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter for i alt 194.507 mio. kr. (2017: 194.530 mio. kr.), hvilket udgør 71 % (2017: 70 %) af koncernens balance.</p> <p>Hensættelserne består primært af livsforsikrings-hensættelser til gennemsnitsrente og markedsrente samt af fortjenstmargen.</p> <p>Opgørelsen er baseret på aktuarmæssige principper og involverer væsentlige ledelsesmæssige skøn knyttet til de aktuarmæssige forudsætninger om den tidsmæssige placering og omfang af fremtidige betalinger til forsikringstagerne.</p> <p>De aktuarmæssige forudsætninger omfatter væsentligst rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fripolice-sandsynlighed og omkostninger. Vi fokuserede på måling af hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, fordi opgørelse af hensættelserne er kompleks og involverer betydelige ledelsesmæssige skøn.</p> <p>Der henvises til koncern- og årsregnskabet omtale af "Usikkerhed ved indregning og måling" i note 1 samt "Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter" i note 15 og "Hensættelser til markedsrenteprodukter" i note 16.</p>	<p>Vi gennemgik, vurderede og testede forretningsgange og relevante interne kontroller, der er etableret for at sikre, at hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter er fuldstændige og måles korrekt.</p> <p>I forbindelse med revisionen anvendte vi vores egne aktuarer til at vurdere de af koncernen anvendte aktuarmæssige modeller og forudsætninger samt de foretagne beregninger.</p> <p>Vi vurderede og udfordrede de væsentligste aktuarmæssige forudsætninger såsom rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbssandsynlighed, sandsynlighed for omskrivning til fripolice samt omkostninger ud fra vores erfaring og branchekendskab med henblik på at vurdere, om disse er i overensstemmelse med regulatoriske og regnskabsmæssige krav. Dette omfattede en vurdering af kontinuiteten i grundlaget for opgørelsen af hensættelserne.</p>
<p>Måling af unoterede investeringsaktiver</p> <p>Unoterede investeringsaktiver omfatter investeringer i kapitalfonde, infrastrukturfonde, unoterede aktier og erhvervsobligationer m.m. samt afledte finansielle instrumenter og indgår i regnskabsposterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitalandele • Obligationer • Andre finansielle instrumenter • Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter. <p>Endvidere indgår negativ værdi af afledte finansielle instrumenter i regnskabsposten "Anden gæld". Unoterede investeringsaktiver måles til en skønnet dagsværdi baseret på værdiansættelsesmodeller og forudsætninger herunder ledelsesmæssige skøn, der ikke er observerbare for tredjemand, og har en væsentlig påvirkning på regnskabet.</p> <p>Vi fokuserede på måling af unoterede investeringer, fordi opgørelsen er kompleks og involverer betydelige ledelsesmæssige skøn.</p> <p>Der henvises til koncern- og årsregnskabet omtale af "Usikkerhed ved indregning og måling" i note 1 samt "Afledte finansielle instrumenter" i note 12.</p>	<p>Vi gennemgik, vurderede og testede forretningsgange og relevante interne kontroller for måling af unoterede investeringer.</p> <p>Vi vurderede og testede de af ledelsen anvendte værdiansættelsesmodeller.</p> <p>Vi testede stikprøvevist sammenhængen mellem de anvendte forudsætninger og beregningen af dagsværdier.</p> <p>Vi testede stikprøvevist anvendte dagsværdier til relevant rapportering fra eksterne fund managers. Vi gennemgik og testede endvidere relevante interne kontroller for tilstedeværelse, værdiansættelse, nøjagtighed mv. i den interne proces for verifikation af værdiansættelser samt efterregnede på stikprøvevis basis værdiansættelsen af afledte finansielle instrumenter.</p> <p>Vi udfordrede de ledelsesmæssige skøn, der ligger til grund for beregning af dagsværdier ud fra vores kendskab til porteføljen og markedsudviklingen.</p>

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandling som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

-
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
 - Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Hellerup, 1. marts 2019

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 3377 1231

Christian F. Jakobsen
statsautoriseret revisor
mne16539

Claus Christensen
statsautoriseret revisor
mne33687

Nøgletalsdefinitioner

Finanstilsynets nøgletal

Nøgletal er beregnet i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser

Afkastprocent = $\frac{\text{Investeringsafkast vedr. gennemsnitsrente- og markedsrenteprodukter} \times 100}{\text{Forsikringsmæssige hensættelser primo året} + \text{gennemsnitligt vægtede ind- og udbetalinger for gennemsnitsrente- og markedsrenteprodukter}}$

Nøgletallet er beregnet pengevægtet. Afkastmål kan opdeles i to typer, det pengevægtede og det tidsvægtede afkast:

Det pengevægtede afkast viser den faktiske forrentning - eller relative værditilvækst - som porteføljen har opnået i perioden, inklusive forrentning af periodens netto-indbetalinger. Det pengevægtede afkast viser således den faktiske forrentning over perioden.

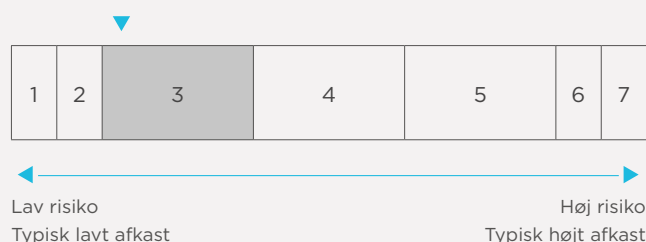
Det tidsvægtede afkast viser den forrentning, der ville være opnået, hvis der ikke havde været betalinger til eller fra porteføljen i perioden. Det tidsvægtede afkast er et udtryk for "performance", som er anvendeligt til sammenligning med et benchmark eller med andre investorers afkast inden for samme aktivkategori.

Risiko på afkast vedr. markedsrenteprodukter = Opgøres som standardafvigelsen (SD) på det månedlige afkast relateret til markedsrenteprodukter over de seneste 36 måneder ved anvendelse af følgende skala 1-7:

Risikoklasse	Pct.	
	SD \geq	SD<
1,00	0,00	0,50
2,00	0,50	2,00
3,25	2,00	3,00
3,50	3,00	4,00
3,75	4,00	5,00
4,25	5,00	6,70
4,50	6,70	8,34
4,75	8,34	10,00
5,25	10,00	11,67
5,50	11,67	13,33
5,75	13,33	15,00
6,00	15,00	25,00
7,00	25,00	

Bemærk, at standardafvigelsen måles i gennemsnit på tværs af risikoprofiler og årgangspuljer. Standardafvigelsen konverteres til en risikokategori ved anvendelse af følgende skala:

Afkast-/risikoprofil



Omkostningsprocent af hensættelser = $\frac{\text{Årets forsikringsmæssige driftsomkostninger} \times 100}{\text{Gennemsnitlige forsikringsmæssige hensættelser}}$

Omkostninger i kr. pr. forsikret = $\frac{\text{Årets forsikringsmæssige driftsomkostninger}}{\text{Gennemsnitlige antal forsikrede vedr. direkte forsikring} + \text{gennemsnitlige antal forsikrede med gruppelevskontrakter} \times 0,1}$

Egenkapitalforrentning efter skat = $\frac{\text{Resultat efter skat} \times 100}{\text{Vægtet gennemsnitlig egenkapital}}$

Forrentning af overskudskapital, der tildeles afkast som egenkapital = $\frac{\text{Overskudskapitalens afkast før skat} \times 100}{\text{Vægtet gennemsnitlig overskudskapital}}$

Solvensdækning = $\frac{\text{Solvenskapitalkrav} \times 100}{\text{Kapitalgrundlag ved udgangen af året}}$

Supplerende nøgletal

Afkastprocent for de enkelte rentegrupper beregnes i overensstemmelse med formlen vist ovenfor.

Bonusgrad i procent = $\frac{\text{Rentegruppens individuelle og kollektive bonuspotentialer ved udgangen af året} \times 100}{\text{De samlede depoter for rentegruppen ved udgangen af året}}$

Forrentning af kundernes midler efter omkostninger før skat pr. produkttype = $\frac{(\text{Vægtet gennemsnitlige hensættelser} + \text{vægtet gennemsnitlig overskudskapital} + \text{pensionsafkastskat}) \times 100}{\text{Forsikringsmæssige hensættelser primo året med tillæg af overskudskapital primo året} + \text{gennemsnitligt vægtet cashflow}}$
Nøgletallet viser kundernes samlede afkast minus omkostninger og risikoforrentning.

FOTO

Christoffer Regild (Forside)
Jakob Dall (s.4 Hasse Jørgensen)

DESIGN

Zoulmade.com

TRYK

Bohemian ApS



5041 0457

Svanemærket tryksag

Sampension Livsforsikring a/s
Tuborg Havnevej 14 • 2900 Hellerup
Tlf. 77 33 18 77 • www.sampension.dk
Cvr.nr. 55 83 49 11

